

Proleter DEVİRİMÇİ DURUŞ

Devrimler tarihin lokomotifidir!

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Eylül-Ekim 2025

Sayı: 133

Fiyatı: 20 TL

Gün geçmiyor ki, faşizmin kendi yasalarına, akla-mantığa sığmayan bir kararla yüz yüze gelmeyelim. “Bu kadar da olmaz” denilen kararlar alınıyor, uygulamalar yapılıyor.

Son olarak CHP İstanbul il başkanlığına kayyum atandı. CHP’nin İstanbul il başkanı Özgür Çelik ve yönetim görevden alındı, yerine Gürsel Tekin başkanlığında 5 kişi atandı!

Ardından CHP il binası günlerce polis ablukasına alındı. Ve kayyum Gürsel Tekin binlerce polis koruması altında o binaya girdi. Girdi ama her aşamada büyük bir direnişle karşılaştı. Özgür Çelik’in odasına kurulan barikattan dolayı odaya giremedi bile.

Kararın duyulduğu andan itibaren yükselen tepkiler üzerine kayyum heyetinden 2 kişi istifa ettiğini açıklamıştı. İlk gedik buradan açıldı. Sonrasında ortaya koyulan büyük direnişle kayyum kararı uygulanamaz hale geldi.

Kayyuma karşı tepkiler Taksim Meydanı’na binlerce kişiyle çelenk koyulmasıyla, Kadıköy’de yüzbinlerin katıldığı mitingle devam etti. Ve ardından Ankara’dan kayyum kararını “geçersiz” kılan bir mahkeme kararı geldi...

Kayyumu işlemez kılan, kitle tepkisiydi tabii ki. Mahkeme kararı bu duruma resmiyet kazandırmış oldu.

AKP-MHP yönetimi, muhalefeti ezmek için mahkemeleri bir silah gibi kullanıyor. Kendileri Anayasa Mahkemesi ve AHİM gibi yüksek mahkemelerinin kararına uymazken, muhalefeti mahkeme kararlarına uymamakla suçluyor, gözaltına alıyor, tutukluyor...

Bir diğer saldırı aracı ise, kayyumlar. Belediyelere, işyerlerine, üniversitelere kayyumdan sonra, muhalif partilere de kayyum atamaya başladılar.

Sayfa 2’de sürüyor

Saraylar, saltanatlar çöker bir gün!...

CHP'nin İstanbul il başkanlığına kayyum, genel merkeze kayyumun provası niteliğindedir. Fakat İstanbul'da başarılı olamadılar. Şimdi gözler 15 Eylül'de görülecek "mutlak butlan" davasında...

AKP-MHP bloku, ayakta kalabilmek için her tür anti-demokratik uygulamayı devreye sokmaya devam edecektir. Ancak her yerde direnişle karşılaştıklarında geri adım atmak zorunda kalan, yine onlar olacaktır.

İBB'den sonra CHP İstanbul il başkanlığının direnişi, kayyumlara karşı mücadelede önemli bir kazanımdır. Kayyum politikasını işlemez hale getirmenin yolunu da ortaya koymuştur.

Halkın desteğini yitiren her yönetim gibi, AKP-MHP yönetimi de halka yönelik saldırılarını arttırırken, başta ABD olmak üzere emperyalist müdahalelere kölece boyun eğiyor.

Filistin'de çocuklar katlediliyor, soykırım yaşanıyor; kınamak dışında hiçbir şey yapmıyorlar. Aksine İsrail ile ilişkileri artarak devam ediyor... "Süper talan yasası"yla ülkenin dağıtını, deresini, zeytinliğini emperyalist maden tekellerinin emrine sunuyor...

Şimdi de biriken borçları ödemek için boğaz köprülerini satışa çıkarmaya hazırlanıyorlar. Halkın belini büken vergilerle kasalarını doldurdukları yetmiyor, halka ait ne varsa emperyalist tekellere peşkeş çekiyorlar.

İşçilere "hedef enflasyon" diye uydurdukları rakamlarla zam verenler, enflasyon hedeflerinin tutmadığını açıkladılar... Aynı kişiler işçiye zammın enflasyonu arttıracığı yalanını söylemişlerdi. İşçiye zam vermediler, ama enflasyon düşmedi! Üstelik gerçek enflasyon resmi rakamların çok üzerinde. Temel gıda maddeleri her gün artıyor. Okulların açıldığı Eylül ayında yumurta zam şampiyonu oldu mesela. Buna bir de eğitim masrafları eklendi... İlkokula başlayan bir çocuğun masrafı geçen yıl 5 bin iken bu yıl 15 bine yükseldi. Asgari ücret ise hala 22 bin!

Bu arada Cumhurbaşkanı Sarayı'nın harcamaları dakikada 44 bin TL'ye yükseldi! Yani bir dakikada iki asgari ücret harcıyor asalaklar!

İşçinin-emekçinin sırtından geçinen başka asalaklar da var tabii... En başta patronlar, onların sahip olduğu bankalar... Onların karları yüzde 400 artmış durumda.

İşsizlik yüzde 30'a ulaşmış, yani üç kişiden biri işsiz; çalışanlar açlıkla boğuşuyor; gençler ne okula gidebiliyor, ne de bir iş bulup çalışabiliyor, geleceğe dair umutları çalınmış; ama bir avuç asalak, zevki safa içinde yaşıyor!

Ülke bu haldeyken güya barış ve demokrasi adına bir "süreç" işliyor. TBMM'de kurulan komisyonun tek görevi; dinlemek! Ama Türkçe konuşmaları şartıyla!

Komisyonu davet edilen "Barış Anneleri"nin Kürtçe konuşmak istemesi üzerine Komisyon Başkanı Numan Kurtulmuş, resmi dilin Türkçe olduğu söyleyerek izin vermedi!

Şimdi komisyonda oluşan bir heyet İmralı'ya gidip Öcalan'ı da dinleyecekmiş! Kürtçe konuşmaya bile izin vermeyen "komisyon"dan barış ve demokrasi beklenebilir mi?

Zaten Suriye'de SDG "ademi merkezîyetçilik" talebini sıkça dile getirir oldu. Türkiye'nin tehditlerine rağmen Rojava'nın özerk kalması yönünde kararlar alındı. Barzani bile, Rojava'ya dönük herhangi bir saldırıda peşmergeleri ile birlikte savaşacağını söyledi.

Suriye'deki gelişmeler üzerine kurulu olan "süreç" AKP-MHP bloğunun Suriye'ye dönük beklentileri çöktüğü an bitecektir. Bu gerici-faşist bloktan barış ve demokrasi bekleyenler bir kez daha hüsrana uğrayacaktır.

Sadece Türkiye'de değil tüm dünyada burjuva demokrasinin asgari koşulları bile yerine getirilmiyor artık. Sosyalizmin yenilgisi, komünist ve devrimci örgütlerin güç kaybetmesi üzerine, egemenler en temel hakları gaspediyorlar. Milyonlarca insan baskı ve şiddet altında inliyor, açlık çekiyor, ölüyor...

Elbette halkın da bir patlama noktası var! Son olarak Nepal'de ayaklanan halk, sarayları ateşe verdi, Maliye Bakanı'nı nehre attı, Başbakan'ı istifa etmek zorunda bıraktı. Başını gençlerin çektiği kitleler, kendileri yoksulluk içinde yaşarken, bir avuç sömürücünün keyif içinde yaşamasına, hükümetin yolsuzluklarına isyan etti. Fransız Devrimi'nde Bastil zindanının basılması gibi, hapishaneleri bastı, tutsakların serbest kalmasını sağladı...

Şairin dediği gibi, "saraylar, saltanatlar çöker bir gün..." Nepal, o günlerin çok da uzak olmadığını tüm sömürücülere, zalimlere gösteriyor!

Okurlara...

Merhaba,

CHP'ye dönük kayyum saldırısı, mücadelede yeni bir ivmenin oluşmasını getirdi. AKP-MHP yönetiminin hesapladığından çok daha büyük bir direniş, kayyum Gürsel Tekin'e büyük bir kitle öfkesi çıktı ortaya. Bu da egemen sınıflar içindeki çelişkiyi büyüttü. Ankara'da mahkemenin aldığı karar, İstanbul İl yönetiminin görevden alınması kararını durdurdu ve kayyum işlevsizleşti.

Bunu sağlayan, kitle direnişinin gücüdür.

Aynı günlerde dünyanın farklı bölgelerinde halk ayaklanmaları yaşanıyor. Fransa'da hayat duruyor, Nepal'de saraylar yakılıyor, İsrail'in Gazze saldırılarına karşı eylemler büyüyordu...

Kitlelerin yıkıcı gücü, yolsuzluk ve yozlaşma batağında boğulmakta olan egemen sınıfların hesaplarını altüst ediyor. Baskı ve şiddetle halkı en fazla bir dönem bastırabiliyorlar, biriken öfke bir noktada patlıyor ve yakıp yıkıyor.

Özellikle gençlik yeniden ön

planda. Türkiye'de olduğu gibi Nepal'de de hareketin başını gençler çekiyor. Geleceği çalınan, umutsuzluğa sürüklenen gençlerin, kapitalist-emperyalist sisteme öfkesi, artık eyleme, ayaklanmaya dönüşüyor.

Ayaklanmaların devrim ve sosyalizme yolaçması ise, tamamen devrimci önderliğe bağlı...

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

133. Sayıda

3	Kritik eşik: Kayyum dönemi kapanmalıdır
4	Nepal'de halk ayaklanması
5	İşsizlik büyürken
6	Mağaza-market işçileri
7	Kamu TİS'leri yine satıldı
8	Şavşat işçileri direniyor
9	LGS sınavı ve Proje Okullar
10	"Suça sürüklenen çocuklar"ı yargılamak
11	Omsa Metal'de direniş
12	Çin "istimini almış"ken ABD'nin manevraları
15	Hilal Özdemir 15 yaşında öldürüldü
16	Fındıklı'da "Yeşil altın, gümüş deniz" festivali
17	Kuyu tipi hapishaneler kapatılsın
18	Bir bayrak gibi en önde yürüyen şehitlerimiz
19	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
20	Hainleşme ve itirafçılığa üzerine

Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Çağdaş Büyükbaş

Adres: Mecidiyeköy mah. Ayfer sk. No: 10/5 Asım Bey Ap. Şişli/ İst. Tel: 0538 777 99 01, devrimcidurus@gmail.com, proleterdevrimciduruş3.org

Baskı: Berdan Matbaacılık, Davutpaşa cad. Güven San. Sit. C Blok No: 215-216 Topkapı/İst.

Tel: (0212) 613 1211, ISSN: 2147-4028, Yayınevi sertifika no: 48918

YEDİVEREN YAYINLARI Yerel Süreli Yayın, Sayı:133, Eylül-Ekim 2025, 20 TL(KDV %0)

Bu da oldu! CHP il başkanlığına kayyum atandı! Belediyelere, şirketlere, üniversitelere derken, siyasi partilere kayyum aşamasına gelindi!

AKP döneminde uzun bir süredir seçimler, AKP'nin kazanmasına göre ayarlanmış bir ritüel, AKP'yi meşrulaştırmaya yarayan bir aparat halini almıştı. Ardından kayyumlarla, AKP'nin kaybettiği yerelleri ele geçirme operasyonu yürütüldü. Böylece **seçme-seçilme hakkı rafa kaldırılmış oldu.**

Sıra siyasi partilere geldi. 2016'da MHP'deki muhalefeti etkisizleştirip yeni bir parti kurmaya zorladılar. AKP ile koalisyon kuran Bahçeli'nin MHP'nin başında kalması böyle sağlandı.

Daha büyük saldırı ise, son 6 aydır CHP'ye yapılıyor. İş artık CHP yönetimini belirleme aşamasına vardı!

Ankara'da görülecek. Burada CHP yönetimini görevden alarak eski genel başkan Kılıçdaroğlu'nu getirmeyi planlıyorlar.

Elbette madalyonun bir de diğer yüzü var. CHP'nin İstanbul'da kayyuma karşı direnişi, Ankara'ya ve tüm ülkeye yayıldığında bu planlar alt-üst olacaktır. Her şey direnişin gücüne bağlıdır.

Saldırı demokratik haklara

Saldırıların sadece CHP'ye olmadığı açıktır. **Sorunu düzen partileri arasında "iktidar kavgası" olarak görmek de eksik ve yanlış olur.** Kuşkusuz böyle bir yanı vardır, CHP yönetiminin asıl derdi hükümet olmak, onun nimetlerinden yararlanmaktır. İşçi-emekçi kesimlerin taleplerini sahipleniyor görünmesi bundandır. Keza devrimci-demokrat kesimleri de arkasına almak istemesi de

sonuçlarını daha ağır biçimde yaşandı, yaşanıyor...

Faşizme ve gericiliğe karşı mücadele-yi en tutarlı yürütenler her zaman komünist ve devrimciler olmuştur. Demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinin de en önünde yer alırlar. Onları CHP gibi düzen partilerinden ve reformistlerden ayıran temel faktör, mücadeleyi hükümet değişikliği ile sınırlamayıp devrim ve sosyalizm hedefiyle yürütmesidir. Bu hedefi asla gözden kaçırmadan hak ve özgürlükler mücadelesinin içinde yer almak, hatta önderlik etmek asli görevleridir.

Direnış hattını büyötmek

CHP yönetiminin hangi saiklerle direnmeye başladığını biliyoruz. **Ama daha önemli olan, CHP tabanının, işçi ve emekçilerin, gençlerin direnişidir ve CHP'yi buna zorlamış olmasıdır.** Saraçhane bunun somut kanıtıdır.

Bugüne kadar kayyumlara karşı mücadele ne yazık ki, onu geriletecek düzeye ulaşamadı. HDP belediyelerine kayyumlar başlangıçta çok cılız tepkilerle karşılandı, HDP'nin neredeyse tüm belediyelerine kayyum atandı. Son seçimlerin ardından Van'da başlayan direniş iyi bir başlangıç oldu. Fakat kayyuma karşı en kitlesel ve uzun soluklu mücadeleyi Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve öğretim üyeleri gerçekleştirdi. Bütün bu tepkilere rağmen kayyum politikası ortadan kalkmadı, aksine büyüyerek parti yönetimlerine kadar geldi.

Bugün bir kırılma noktasındayız. Ya kayyumla birlikte AKP-MHP yönetimi yıkılacaktır; ya da kayyuma teslim olunacak, faşist saldırganlık artacaktır.

İBB'ye kayyum girişimi 19 Mart direnişiyile püskürtüldü. CHP'ye kayyum atanması, büyük bir tepkiyle karşılandı. Kayyum Gürsel Tekin'le birlikte 5 kişilik kayyum ekibinden 2'sinin istifa etmesi, önemli bir gediktir. Sonrasında CHP il binasının polis ablukasına karşı kitlesel-militan bir direniş ortaya kondu. Gürsel Tekin binlerce polisle gelmesine rağmen il başkanının odasına giremedi. Odaya barikat kurulması ve polisin o barikatı kıramaması önemliydi.

Kayyum politikasını da, faşizmin saldırılarını da durduracak olan, direnişin militan ve kitlesel biçimlere bürünmesidir. Faşizme ve gericiliğe karşı tek yumruk olunmalı, bu "haysızca saldırı" püskürtülmelidir! Kayyum ve onunla birlikte AKP-MHP dönemi kapanmalıdır!

Kritik eşik: Kayyum dönemi kapanmalıdır!

"Majestelerin muhalefeti"yle yola devam planı

AKP-MHP yönetiminin bu son hamlesi, artık burjuva demokrasisinin asgari şartlarını da dinamitliyor. **Seçme ve seçilme hakkından sonra, "çok partili sistem" de fiilen ortadan kalkıyor.**

AKP, muhalefet partilerinin yönetimini bile kendi atamak, "majestelerin muhalefeti" ile yoluna devam etmek istiyor.

Zaten 20 yılı aşkın süredir işbaşında kalmasını böyle bir muhalefete borçluydu. 19 Mart sonrası CHP'nin -tabanın da zorlamasıyla- direnişe geçmesi, AKP-MHP yönetimini sıkıştırdı, CHP'ye saldırılarının dozunu her geçen gün arttırdı. İmamoğlu başta olmak üzere toplam 18 belediye başkanı tutuklandı. Yüzlerce belediye çalışanı tutuklandı, itirafçılığa zorlandı, en kötü cezaevlerine sürüldü.

Son saldırı, doğrudan CHP yönetimidir. **İstanbul il başkanı ve yönetimine kayyum, CHP Genel Başkanı Özgür Özel ve MYK'sını görevden almanın provasıdır.** CHP'nin 38. Olağan Kurultayı'nın iptali için açılan davanın duruşması 15 Eylül'de

bu amaca dönüktür. Fakat **-geçmişten farklı olarak- hükümet olabilmek için bile, direnişçi bir çizgi izlemesini şart olmuştur.** Son dönemde CHP yönetiminin öncekilerden farklı bir yol izlemesinin nedeni budur.

Diğer yandan AKP-MHP blokunun seçme-seçilme hakkını, siyasi partileri yoketme saldırısı, CHP'nin ötesinde demokratik hak ve özgürlüklerin gaspına yönelik bir saldırdır. **Bugüne dek elde edilen tüm demokratik haklarda olduğu gibi, seçme-seçilme ve siyasi partiler hakkı da burjuvazinin bahsettiği haklar değildir. Yüzyıllar süren işçi ve emekçilerin büyük mücadeleleri sonucu elde edilmiştir.** İnsanlığın ileriye doğru yürüyüşünün günümüze ulaştırdığı demokratik kazanımlardır.

Sosyalizmin yenilgisi ve komünist ve devrimcilerin güç kaybetmesi, tüm dünyada gericiliği ve faşizmi yeniden hortlattı. Hak ve özgürlükler gaspedildi, vahşi kapitalizm dönemindeki sömürü koşulları dayatıldı, emperyalist savaş tüm dünyayı sardı, soykırımlar arttı, açlık ve yoksulluk yayıldı... Türkiye gibi emperyalizme bağımlı ülkelerde bunun

İBB'ye kayyum girişimi 19 Mart direnişiyile püskürtüldü. CHP'ye kayyum atanması, büyük bir tepkiyle karşılandı. Sonrasında CHP il binasındaki polis ablukasına karşı kitlesel-militan bir direniş ortaya kondu. Kayyum politikasını da, faşizmin saldırılarını da durduracak olan, direnişin militan ve kitlesel biçimlere bürünmesidir. Faşizme ve gericiliğe karşı tek yumruk olunmalı, bu "haysızca saldırı" püskürtülmelidir!

Nepal’de halk ayaklanması

Nepal’de hükümetin artan yolsuzlukları ve sosyal medya platformlarını engelleyen sansür politikasının ardından patlayan kitle öfkesi, ayaklanmaya dönüştü.

8 Eylül günü başlayan eylemlerde binlerce kişi başkentte protesto gösterileri gerçekleştirdi. Başbakan Sharma Oli’nin istifası, eylemleri durdurmaya yetmedi. Ayaklanma bir çığ gibi büyüdü.

Başkanlık Sarayı ateşe verildi, hükümet yetkililerinin kaldığı villalar yakıldı, tahrip edildi; siyasi parti merkezlerine saldırı düzenlendi. Polis parlamento binasına yürüyen kitleye ateş açtı; buna rağmen içeri giren kitle binayı tahrip etti.

Başbakan helikopterle kaçırıldı. Ekonomi Bakanı Bishnu Padel ise o kadar şanslı değildi; eylemciler onu sokak ortasında kovaladı, yakaladı ve nehre attı.

Kendisini “Z kuşağı” olarak tanımlayan öğrencilerin başı çektiği eylemlerde, polisin gerçek mermi kullandığı ve en az 22 kişinin yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Eylemler nasıl başladı

Nepal hükümeti, 4 Eylül günü 26 sosyal medya platformuna girişi engelledi. Hükümet bu platformları kontrol altına almak için daha önce süre tanımış, kayıt yaptırımlarını istemişti. Hükümetin taleplerini yerine getirmedikleri gerekçesiyle WhatsApp, Facebook, Instagram, YouTube gibi platformları engellemeye başladı.

Nepal’de 17 milyon kişi bu platformları kullanıyor. Bu nedenle, kararı protesto için 8 Eylül Pazarı günü eylemler yapıldı. **Eylemlerde ölümlerin yaşanmasının ardından, hükümet acil toplantı yaparak sosyal medya yasağını kaldırdığını duyurdu.**

Ancak bir defa ok yaydan çıkmıştı. **Hükümetin yolsuzluklarına ve işe girişlerde nepotizmin (akraba ve yakın arkadaş kayırmacılığı) hakim hale gelmesine gençlerde çok büyük bir öfke vardı.** Halk büyük bir yoksulluk içindeyken siyasetçilerin lüks yaşamlarına dair videolar ayrıca tepki çekiyordu. Keza üniversite okuması bile çok zorlu olan yoksul ama yetenekli gençler işsizdi; buna karşın siyasetçi yakını olanların sürekli yükselmesi, gençlerdeki umutsuzluğu ve öfkeyi pekiştiriyordu.

Bu öfke patladı!

Somut bir önderlik ve merkezi bir lider kadrosu olmamakla birlikte, çeşitli gençlik örgütlenmeleri eylemlere önyak oldular. Ancak hareket daha çok kitlenin kendiliğinden akışı biçiminde yayıldı.

Maoist “barışçıl devrim” yokolunca...

Krallıkla yönetilen Nepal’de 1996’da başlayan gerilla mücadelesi, ülkenin siyasal dengelerini

değiştirmişti. Prachanda önderliğindeki NKP (Nepal Komünist Partisi), ülkenin büyük bir bölümünde etkin hale geldi. **Maocular ayaklanma ile ülkenin yönetimini almak üzereyken, “barış masası”na oturdular.**

2006 yılında Maocularla hükümet arasında barış görüşmeleri başladı. Gerilla mücadelesi ile devrimi başarmak üzere iken, Maocular “barışçıl devrim” hayallerine kapılmış ve düzene entegre olma çabasına girdi.

Ocak 2007’deki seçimlerde Maocular meclisin dörtte birini aldı. Nisan 2008’de Anayasa Meclisi seçimlerinde Maocular ezici çoğunluğu elde ettiler. Ve bir ay sonra yeni anayasaya göre monarşi yıkılarak Federal Demokratik Nepal Cumhuriyeti kuruldu.

2009 yılında ise Maoistler hükümetten çekildiler. Çekilme gerekçesi çarpıcıydı: Nepal üzerinde büyük bir etkisi olan ABD, Nepal’i Çin’e karşı savaş çıkarmak üzere kullanmayı planlıyordu ve Maoistler buna ortak olmak istememişlerdi. Salt bu açıklama bile, “barışçıl devrim” hayallerinin nasıl duvara çarparak tuzla buz olduğunu göstermeye yetiyordu.

Seçimleri kazanmayı başarmışlardı. Ancak **eski düzenin parlamentosunu, kurumlarını, mali düzenini, emperyalizmle bağlarını yerle bir edecek bir devrim gerçekleştirmeden; yani bir bütün olarak kapitalist sistemi yıkıp işçi-emekçi iktidarını kurmadan ülkeyi yönetmeleri mümkün değildi.** Öyle de oldu. Her aşamasında kapitalist sisteme ait kurumların ve sermayenin saldırı sağanağı altında, yaklaşık bir yıl ülkeyi yönetmeye çalıştılar; sonrasında eriyip gittiler.

Bugün halk yeniden sokaklarda. Çok büyük ve militan bir kitle hareketi yaşanıyor; rejimi temellerinden sarsıyor. Özellikle yönetici sınıfa duydukları öfkeyi somut biçimde gösteriyor; doğrudan düzenin kurumlarını hedef alıyorlar.

Ancak **devrimci bir önderlikten yoksun olduğu için yıkıcı-tahripkar yanı öne çıkıyor.** Bugün ordunun da sokağa indiği, çatışmalarda gerçek mermilerin kullanıldığı ve ölümlerin yaşandığı koşullarda, kitlenin kendiliğinden öfkesini, devrimci bir önderlikle birleştirmek gerekiyor.

İnternet sitemiz erişime engellendi!

proleterdevrimcidurus2.org sayfasından yayın yapan internet sitemiz, Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği’nin 28 Ağustos 2025 tarihli 2025/9219 D. İş sayılı kararıyla erişime engellendi.

Sansür politikaları, devletin gerçekleri gizleme, sömürücü sistemin bekasını sağlamak için devrimcileri susturma çabasıdır.

Baskılar, yasaklamalar bugüne kadar faaliyetlerimizi engelleyemedi, bundan sonra da engelleyemeyecek.

Dergimiz, proleterdevrimcidurus3.org sayfasından internet yayınlarını sürdürecektir.

Evrensel gazetesine saldırıyı protesto ediyoruz

Evrensel gazetesinin İzmir bürosu, 13 Ağustos günü saat 01.26’da silahlı saldırıya uğradı. Saldırgan, gazetenin tabelasına ve kapısına 10 el ateş etti. Sokak kameralarından yapılan tespitin ardından, saldırganın bindiği otomobil bulundu ve otomobil sürücüsü İbrahim Halil Yapıcı gözaltına alındı. Yapıcı, saldırganın adının, aracına aldığı İsa Can Bilir olduğunu, kendisinin saldırıyla ilgisinin olmadığını söyledi. Otomobil sürücüsü Yapıcı, bir gün bile gözaltında tutulmazken, adı ve adresi tespit edilen saldırgan İsa Can Bilir gözaltına alınmadı.

Evrensel gazetesi 30 yıldır muhalif yayın politikası izleyen, işçi ve emekçilerin mücadelesini haberleştiren, ekonomik-siyasi hak gaslarına karşı demokrasi mücadelesinin bir parçası olan bir gazetedir. Ona yapılan saldırı, işçi ve emekçilerin haber alma hakkını engelleme, muhalifleri susturma, demokrasi mücadelesi verenleri yoketme saldırısıdır.

Devrimci-demokrat basın üzerindeki saldırıları protesto ediyoruz.

Ekonomik krizin faturasının işçi ve emekçilere çıkarıldığının en somut göstergesi, işsizliğin boyutudur. **DİSK-AR'ın 29 Ağustos'ta açıkladığı rapor**, ülkemizde işsizliğin nasıl

çığlaşarak büyüdüğünü bütün açıklığı ile ortaya koydu. Dahası, çalışanlar da büyük bir yoksullaşma ile karşı karşıya. Ücretleri artmakla birlikte, yoksulluk derinleşmektedir.

İnsanlığı yutan işsizlik

Çalışmak, tıpkı yemek-barınmak gibi zorunlu ihtiyaç, aynı zamanda bir insan hakkıdır. Çünkü tarih içinde insan, üretmeye başladıktan sonra “insanlaşma” sürecine girmiştir. Doğadaki bütün canlılar hayatta kalma içgüdüleriyle yaşamlarını sürdürürken; insan, alet üreterek, üretim yaparak farklılaşmıştır.

Elbette çalışma koşullarından çalışma sürelerine kadar bugün işçiler devasa sorunlarla boğuşuyorlar ve bunların iyileştirilmesi için mücadele etmek gerekiyor. Ancak çalışma koşullarının zorluğundan daha büyük sorun, “çalışma hakkı”nın gaspedilmesi, bir insanın “üretimden kopartılması”dır.

Onun için işsizlik, en temel insan hakkının gaspidir. **Birincisi; başka bir geliri de olmayan işsiz insan, gıda-barınma gibi kendisini hayatta tutacak ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelir.** Çöpten yemek toplayan, hayvan bağlasan durmaz izbe-lerde uyuyan, parçalanıncaya kadar aynı kıyafeti giyen insanlar, işsizliğin en vahşi yüzünü gösterirler. **İkincisi ve daha önemlisi, işsizlik insanı içten çürütür; ahlaki ve akli bozulmaya sebep olur.** İşsiz ve amaçsız kalmak, boşluk duygusu, yetersizlik hissi, bir işe yaramadığı-yapabileceklerini yapamadığı düşüncesi, gencecik bir insanı bile enkaza çevirebilir. Bu nedenle işsizlik, toplumsal yaşamda en büyük sorundur.

Türkiye’de ise işsizlik, giderek büyüyen ve derinleşen bir krize dönüşmektedir. DİSK-AR’ın 29 Ağustos’ta açıkladığı rapora göre, “geniş tanımlı işsiz” sayısı son bir yılda 1,3 milyon kişi artarak yüzde 29,6’ya yükseldi. Türkiye’de yaklaşık her 3 kişiden birinin işsiz olduğu anlamına geliyor bu durum.

TÜİK rakamlarına göre, Türkiye genelinde 15 ve üstü yaşlardaki, mevsim etkisinden arındırılmış “dar tanımlı işsiz” sayısı 2025 Temmuz ayında 2 milyon 828 bin oldu. DİSK-AR’ın TÜİK verilerine dayanarak yaptığı hesaplamalarda, mevsim etkisinden arındırılmış “geniş tanımlı işsiz” sayısı, Haziran 2025’te 13 milyon 383 bin kişi oldu.

TÜİK verilerine göre, dar tanımlı işsizlik azalıyor; **Temmuz 2024’te yüzde 8,9 olan “dar tanımlı işsizlik” oranı, Temmuz 2025’te yüzde 8’e düşmüş.** Ancak aynı dönemde “geniş tanımlı işsizlik”, devasa rakamlarla artıyor. Temmuz 2023’te geniş tanımlı işsiz sayısı 8 milyon 706 bin iken, Temmuz 2024’te 10 milyon 693 bine ve Temmuz 2025’te 12 milyon 30 bine yükseldi.

Dar tanımlı işsizlik azalırken, geniş tanımlı işsizliğin bu kadar büyük rakamlarla katlanarak artıyor olması, gerçek işsizliği yakıcı boyutunu gösteriyor. Çünkü **dar tanımlı**

İşsizlik büyürken...

İşsizlik, son 3 ay içinde iş arayan ve 15 gün içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu bildirenlere bakılarak hesaplanıyor. Son 3 ay içinde iş başvurusu yapmayan, ama “iş bulursam çalışmak istiyorum” diyenler bu rakama dahil edilmiyorlar; ancak gerçek işsizlik rakamı budur. Yani “**dar tanımlı işsizlik**” kavramı ile gizlenen şey gerçek işsizliktir. “Dar” ve “geniş tanımlı” kavramlarını kullanmayıp “gerçek işsizlik” demek daha doğrudur. Çünkü **bu insanlar çalışmak istedikleri halde iş bulma umudunu kaybeden, içine düştüğü çıkmazdan çıkış yolu bulamayan kişilerdir.**

İşsizlerin içinde kadınların oranı da oldukça yüksek. DİSK-AR rakamlarına göre, “geniş tanımlı kadın işsizliği” (yani gerçek işsizlik) yüzde 39,4’e ulaşmış. Yaklaşık **10 kadından 4’ü, çalışmak istediği halde iş bulamıyor; üretime katılamıyor, kendi ekonomik bağımsızlığını sağlayamıyor.**

İşsizlik maaşı ödemeleri, işsizliğin en azından ekonomik sorunlarını hafifletmek için bir olanak olabiliirdi. Ancak **İşsizlerin yüzde 83’ü işsizlik maaşından yararlanamıyor.** İşsiz kalanların çok küçük bir kısmı, sınırlı bir süre için düşük bir miktar gelire sahip olabiliyor; ancak işsiz yığınlar için bu ödeneğe ulaşmak mümkün değil.

İşsizliğin bir de görünmeyen yüzü var. DİSK-AR’ın Mayıs 2025 tarihli raporu, “kayıtlı ve tam zamanlı istihdam” rakamlarını veriyor. Buna göre, **Türkiye’de çalışabilir nüfus 66 milyon. Ancak bunların sadece 22,3 milyonu “kayıtlı ve tam zamanlı” bir işte çalışıyor.**

TÜİK, “kayıtlı ve yarı-zamanlı” çalışanları da istihdam rakamları içine ekliyor. Böylece çalışan sayısı daha yüksek görünüyor. Ancak yarı-zamanlı çalışanların önemli bir bölümü, gerçekte tam zamanlı bir iş bulamadığı için, mecburen bu koşullara katlanıyor. Üstelik yarı-zamanlı işlerin büyük çoğunluğunun hem ücreti çok düşük hem de çalışma koşulları daha ağır. Mesela bir kafede ya da markette 6 saat çalışan bir işçi, 8 saatlik ücretin yarısını alıyor. Çalışma süresi dörtte üç olmasına rağmen “yarı-zamanlı” olduğu için “yarım-ücret” veriyor patronlar. Ve bu işçiler, tam zamanlı bir iş buldukları anda ona geçmek istiyor; ancak bulamıyorlar.

İşsizlik rakamları içinde en acı vereni ise genç işsizliği. Eurostat verilerine göre, **Türkiye’de her dört gençten biri, ne eğitimde ne de istihdamda yer alıyor.** Artık “ev genci” olarak tanımlanan

bu gençler, geleceğe dair umudu en düşük seviyede olan kesim.

Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında Türkiye, en yüksek “ev genci” düzeyine sahip ülkedir. Avrupa’da en yüksek

ev genci olan ülkeler Romanya (yüzde 14,5), Sırbistan (yüzde 14,9) ve İtalya’dır (yüzde 15,2). Ev genci oranının en az olduğu ülkeler ise Hollanda (yüzde 4,9), İzlanda (yüzde 5) ve İsveç (yüzde 6,8).

Türkiye’de genç işsizliği, genel olarak Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Mesela 2002 yılında **AKP’nin yönetime geldiği tarihte, Türkiye’de gençlerdeki işsizlik yüzde 26 civarındaydı; bugün ise yüzde 37,5’e çıkmış durumda.** Genç kadınlarda durum daha vahim. 2025 yılının ilk çeyreğinde genç erkeklerde (15-24 yaş arası olarak hesaplanıyor) dar tanımlı işsizlik yüzde 11,2, geniş tanımlı işsizlik yüzde 32 oldu. Aynı dönemde genç kadınların dar tanımlı işsizlik rakamı yüzde 22,1 iken, geniş tanımlı işsizlik yüzde 46,9’a ulaştı. Genç kadınlar iş bulmakta çok daha fazla zorlanıyorlar.

İşsizlik, kapitalizm için vazgeçilmez bir unsurdur. **Kapitalist üretim sistemi için işsizler, “yedek işgücü ordusu” olarak varlığını korumak zorundadır. Çünkü her bir işsiz, işçilerin-çalışanların ücretlerini düşürmek, çalışma koşullarını ağırlaştırmak için patronların güvencesidir.** İşsizlik varolduğu sürece, işçiler çok daha ağır koşullara katlanmak zorunda hissederler kendilerini. Çalışmaya devam etmek, her şeyin üzerine çıkar. Öyle ki, işten atılma korkusu yüzünden direnişlerden, hatta sendikal örgütlenmeden uzak duran çok sayıda işçi vardır.

İşsizliğin azalması ya da çoğalması, bir yanıyla ekonomik krizlerle bağlantılıdır. Patronlar kriz dönemlerinde hemen “küçülmeye gider”ler. Bu, kitleleri kandırmak için iyi pazarlanmış bir demagojidir. Çünkü **kriz dönemlerinde bile pek çok işyerinde üretim “küçülmez”, çalışma “küçülmez”; küçülen tek şey işçilerin sayısı olur; geride kalan işçiler, işten atılanların da görevlerini üstlenirler.**

Bu söylem öylesine meşru ve “karşı çıkılamaz” bir gerekçeye dönüştürülmüştür ki, kriz olmayan, üretimin tam gaz devam ettiği dönemlerde bile, patronlar “küçülmeye gidiyoruz” diyerek işçi çıkartıp kısa bir zaman sonra onların yerine daha düşük ücretle yeni işçiler alabilirler.

Diğer taraftan, **işçi sınıfının mücadele gücü de, işsizlik oranları üzerinde belirleyicidir.** Mücadelenin yüksek olduğu dönemlerde işsizlik rakamları düşer; çünkü patronlar işten atılanların direnişi ile karşılaşmak istemez.

“Çalışmak, en temel insan haklarındadır” demiştik. İnsanlığın “beslenmek, barınmak” başta olmak üzere bütün temel haklarını gaspeden kapitalizm, elbette çalışma hakkını da pervasızca gaspetmektedir. Günümüzde bu temel haklar için mücadele başat hale gelmiştir. İşsizlik de bunlardan biridir. **Bu sistemde işsizliği tümünden ortadan kaldırmak mümkün değilse de asgariye çekmek mümkündür ve bunun için mücadele edilmelidir.** İşsizliğin tümünden ortadan kalkması ise, ancak sosyalist bir sistemde gerçekleşecektir.

Mağaza-market işçileri: Reyonlar arasına sıkışan hayatlar

Son günlerde reyonlar arasında yorgunluktan bayılan market işçileri sıkça görülmeye başlandı. İş cinayetlerinde de market işçilerinin arttığını görüyoruz.

Sayıları yüzbinleri bulan zincir mağaza ve market işçileri, gündelik hayatta en çok karşılaştığımız kişiler. Fakat toplumsal yaşamda ne yazık ki görülmüyor, farkedilmiyorlar.

Reyon aralarında yaşam mücadelesi

Ürünleri rafa dizmekten kasiyerlik yapmaya, yerleri silip süpürmekten gelen malları indirmeye, fiyat etiketlerini değiştirmekten koli boşatmaya varana kadar her işe koşturuyorlar. Kilosundan ağır çuvalları, kolileri kamyonundan indirdikleri gibi, bu ağır ürünleri yüksek raflara kaldırmak yerleştirmek de var işlerinin arasında.

Bu çoklu görev içerisinde “ben ne işçisiyim” parçalanmışlığını yaşıyorlar. Patronun, müdürlerin baskısı, müşterinin azarlaması da cabası...

İş koşulları hem ağır, hem de uzun saatler çalışıyorlar. Ayda 250 saate varan çalışma süreleri var. Bazı işyerlerinde sabah 8’den akşamın 10’na kadar mesai yapıyorlar. Sürekli ayakta. Oturacak bir sandalyeleri bile yok! Bu koşullardan dolayı her gün işten çıkmayı düşünen, fakat işsiz kalma korkusuyla yıllarını geçiren çok işçi var!

“Günün sonunda işten çıkmayı düşünüyorum, ama başka bir iş olmadığı için elimden bir şey gelmiyor” diyor bir işçi. “Tükenmişlik sendromunu yaşıyorum” diye ekliyor diğeri. “Daha 24 yaşındayım, bacaklarımda varisler çıktı” diyor bir başkası. Bir işçi ise, içinde bulunduğu ortamı şöyle ifade ediyor: “İş çok ağır, çok yoruluyorum. Her gün işten ayrılacağım” diye diye 10 yıl geçti.”

Bütün bu zorlu koşullara rağmen aldıkları ücret, asgari ücret veya asgari ücretin biraz üstüdür. Buna karşın asgari ücrete yakın alışveriş yapanları kasadan geçirirler. İşçiler, kaliteli ürünlerin neler olduğunu müşterilerden daha iyi bilir. Fakat alamazlar. Tıpkı üretim yerinde çalışan işçinin ürettiği (araba, makine vs.) sahip olamaması gibi... “Çok güzel peynir ama alamıyorum, onu alan müşteriye bakıyorum, ‘acaba ne iş yapıyor ki, o parayı verebiliyor’ diye. Ben de isterim o peynirden alayım, benim de çocuklarım yesinler” diyor bir kadın işçi.

Kadın işçiler için hayat daha zor. Gün boyu yorgunluktan bayılırcasına -ki bazen bayılıyorlar- çalıştıkları yetmezmiş gibi, bir de eve gittiklerinde ev işleriyle uğraşmak zorunda kalıyorlar. Mesailerini hiç bitmiyor yani...

Baskı ve yoğun sömürünün yanında ruhen ve psikolojik olarak da yıpranmaktalar. Çünkü mağaza-market işçisi, patronlar için ürünleri etiketleyen, rafa dizen ve artı değer üreten bir elaman olduğu gibi “satış makinası”dır aynı zamanda. **Her anı kame-rayla denetlenir, en ufak bir hatada müdürleri tarafından azarlanır, yaptırımlar uygulanır.** Köle koşullarında çalıştıkları yetmezmiş gibi, hakaret ve

baskılara da maruz kalırlar.

Müşteriyi memnun etmek de görevleri arasındadır. İşe alınırken “müşteri haklıdır, velinimetir” şeklinde eğitiliyorlar. **Müşteri hakaret etse de ses çıkarmamaları, güler yüzlü olmaları yönünde uyarılıyorlar.** Bir işçinin dediği gibi, “güler yüzlü olmak için eğitim değil, koşulların iyi olması lazım.”

Ağır çalışma koşulları, yoğun ve hızlı iş temposu, alınmayan işçi sağlığı güvenliği önlemleri ile birleşince, iş kazaları, işçi cinayetleri yaşanmaktadır. Gücünün yetmediği ağırlıkta bir ürünü tek başına yüksek bir rafa kaldırırken, devrilen rafın veya dökülen ürünlerin altında kalmak, transpaletin devrilmesi sonucu yaralanmak veya ölmek, paletlerin arasında sıkışmak, işin hızına yetişmek için zamana karşı yarış halinin getirdiği dalgınlık, baş dönmesi, gözlerinin kararması sonucu makinaya elini kaptırmak, ürünlerin arasına elini-kolunu sıkıştırmak vb...

Depo işçilerinin çalışma koşulları daha kötüdür. Taşeron şirketlere çalışırlar. Gelen TIR’ları boşaltmak, ürünlerin paketlenmesini yetiştirmek, bölgedeki bütün marketlere giden ürünleri kamyonlara yüklemek, barkodlamak, soğuk hava deposuna girecekleri düzenlemek, diğerlerini raflara dizmek gibi pek çok işi çok hızlı bir tempoyla yapmak zorundalar. Bu durumda iş kazaları daha da artar. **İş kazası geçirmeyen depo işçisi yok gibidir.** Ayrıca sürekli ayakta kalmaktan, ağır yük kaldırmaktan bütün çalışanlar bel boyun fıtığı, bacaklarda varis ve bacak ağrıları gibi hastalıklara kapılmış durumdadır.

Güvencesiz çalışma alanı

Mağaza-market işlerinde **ağırlıklı olarak genç işçiler çalışıyor. Bunların çoğunu da kadın işçiler oluşturuyor. Yine büyük oranda üniversite okumuş veya okumaya devam eden gençler var.** Ayrıca göçmen işçiler de hem mağaza-market dükkanlarında, hem de bunların deposunda çalıştırılıyor.

Çalışanların bir kısmı, İşkur üzerinden 6-9 aylık sözleşmelidir. İşkur üzerinden gelen işçilerin sözleşmesi bittiğinde, iş akitleri fesholur. Birçoğu ilk kez iş hayatına atıldığından, deneyimsizliğin getirdiği hatalar da olabiliyor. Hatalı iş yapanlar işten çıkarılıyor veya yaptırımla karşılaşılıyorlar. İşin ağırlığına dayanamayıp kendiliğinden çıkanlar da var. Dolayısıyla sirkülasyonun çok olduğu bir alan.

Sosyal hakların neredeyse hiç olmadığını söyleyebiliriz. Yeni işe başlayanlar “iki ay deneme süresi” denilerek, iki ay sigortasız çalıştırılıyorlar. İşkur üzerinden gelen sözleşmeli işçilerin sigorta primleri de doğru dürüst ödenmiyor. Tatil günlerinde, resmi bayramlarda

izinleri yok. Mesai ücretlerinde kesintiler yapılıyor, bazen ödenmiyor bile.

Göçmen işçiler sömürünün sömürüsüne tabi tutuluyorlar. Zaten kayıtdışılar. Herhangi bir sosyal hakları olmadığı gibi, ücretleri de diğer işçilere göre daha düşük. Özellikle depoda çalışanlar, daha kötü koşullarda çalıştırılıyorlar. Bazıları kalacak yerleri olmadığından “yatılı” kalıyorlar aynı zamanda. O yüzden seslerini pek çıkartamıyorlar. Herhangi bir hak talebinde bulunduklarında, eksik belgeleri hatırlatılıyor, çaresizlikleri yüzlerine vuruluyor.

Örgütsüz ve güvencesiz çalışmanın en yaygın olduğu işyerleridir mağaza ve marketler. Sirkülasyonun çok olması, işin parçalı hali, örgütlenme ve dayanışmanın önündeki zorluklar olarak dikiliyor işçilerin karşısına.

Elbette devrimci mücadelenin geriye düşmesi, genel olarak işçi sınıfının mücadelesinin gerilemesi en önemli etken. Buna rağmen özellikle zincir marketlerin depo işçileri sendikalarda örgütleniyor, eylem ve direnişler ortaya koyuyorlar. Bunların bazıları kazanımla sonuçlanıyor. Bu örnekleri çoğaltmak gerekiyor.

Kadıköy’de kayyum protestosu

İstanbul Emek ve Demokrasi güçleri, CHP’nin İstanbul il yönetimine Gürsel Tekin’in kayyum olarak atanmasını ve Pazar akşamı başlayan polis saldırısını protesto etmek için, CHP’nin 10 Eylül günü Kadıköy’de düzenlediği mitinge katıldı.

Miting çağrısı Kadıköy iskelede yapılmıştı; ancak platform, Altıyol’da Boğa heykelinin önünde buluşarak kortej oluşturdu. Miting alanına flama ve pankartlarıyla yürüyerek giden kortej, coşkulu sloganlarıyla kayyum politikalarına tepki gösterdi.

Kayyum kararı sonrası düzenlenen ilk büyük eylem olan mitinge yaklaşık 120 bin kişi katıldı. Özgür Özel’in yaptığı konuşma, sıkça sloganlarla kesildi.

Kamu TİS'leri yine satıldı BU DÖNGÜ KIRILMALI!

Bir kamu TİS süreci daha geldi geçti...

600 bin kamu işçisini kapsayan "Kamu Toplu İş Sözleşmesi Çerçeve Protokolü" işbirlikçi-sarı sendikacıların onayıyla bağitlandı. Kamu işçilerini temsilen Türk-İş ve Hak-İş masaya oturmuştu ve TİS'i satarak masadan kalktılar. **Yüzde 90'la oturdukları masada, ilk 6 ay için yüzde 24, ikinci 6 ay için yüzde 11 ve seyyanen 50 TL'yle satışı imzaladılar.**

Milyonlarca kamu emekçisini ve emeklilerini kapsayan toplu görüşme süreci ise, daha vahim. Yetkili sendika Memur-sen göstermelik açıklamalar ve pasif eylemlerden sonra 2026 için taban aylığına bin lira zam, ilk 6 ay yüzde 11, ikinci 6 ay için yüzde 7, 2027 için ise yüzde 4 + yüzde 4'ü kabul etti. Oysa 2026 için yüzde 88, 2027 için yüzde 46 oranında zam istemişti.

Sendikacıların göstermelik tepkileri

Toplu sözleşme sürecini yürüten sendikacılar, zaman zaman hamasi nutuklar da çektiler, göstermelik eylemler de yaptılar.

AKP-MHP yönetiminin bu TİS sürecindeki hedefi, mümkünse "0 zam"dı; ya da en düşük oranda zam vermek, "hedef enflasyon"la sınırlamaktı. Buna rağmen aylarca tekliflerini sunmadılar, sürekli oyaladılar. Hak-İş ve Türk-İş yöneticileri de işçileri oyalamaya devam etti.

Bazı işyerlerinde eylemler başlayınca, bir eylem takvimi çıkarmak zorunda kaldılar. Ama sürecin başlamasından itibaren 6 aylık bir zaman dilimi geçmiş oldu. Eylem takvimi de zamana yayılmış biçimde, pasif eylemlerle sınırlıydı. Dahası 12 askerin metan gazından zehirlenmesini gerekçe göstererek "eylemlere geçici ara verdiklerini" ilan ettiler. Hak-İş ise birkaç açıklama dışında hiçbir şey yapmadı.

Kamu emekçileri cephesinde de benzer durum söz konusuydu. Görüşmeler yapıyor, süreç uzuyor, sendikacılar sadece açıklamalar yapmakla yetiniyordu.

Sürecin "Kamu Görevlileri Hakem Kurulu"na gideceği kesinleşince, eylem kararı aldılar. Bir günlük grev kararı dışında her konfederasyon kendi eylemini yaptı. Memur-sen, Ankara merkezli bir eylem yapmakla yetindi. Fakat grev dahil eylemlere katılım düşüktü, etkili olmadı. Dolayısıyla devleti zorlayan bir biçime bürünmedi.

Göstermelik eylemlerin başarı şansı yoktur

Her muharebenin hazırlık süreci çok önemlidir. Bu yapılmadan, sonrasında göstermelik eylemlerle başarı elde edilemez. Bunu çok iyi bilen **işbirlikçi**

600 bin kamu işçisini kapsayan "Kamu Toplu İş Sözleşmesi Çerçeve Protokolü" işbirlikçi-sarı sendikacıların onayıyla bağitlandı. Kamu işçilerini temsilen Türk-İş ve Hak-İş masaya oturmuştu ve TİS'i satarak masadan kalktılar. Yüzde 90'la oturdukları masada, ilk 6 ay için yüzde 24, ikinci 6 ay için yüzde 11 ve seyyanen 50 TL'yle satışı imzaladılar.

sendikacılar, son anda birkaç pasif eylemle göz boyamaya, satışlarını meşrulaştırmaya çalıştı.

Oysa TİS süreçlerinin tarihi bellidir. Masaya oturmadan hazırlık için elverişli koşullar mevcuttur. Fakat işbirlikçi sendikacılar bu yönde herhangi bir çabaya girmez. Oyalama, geçiştirme yolunu bilinçli olarak tercih ederler.

Son kamu TİS'lerinde bu tablo çok açık biçimde görüldü. Bu durumu bazı sendika yöneticileri "yaz tatili"ne bağlayabildi. *"Üyelerimiz tatilde, ayrıca grev hakkımız yok"* diyebildiler. Oysa okulların tatil olması dışında kamu emekçilerinin tümünden tatilde olması söz konusu değildi. Böyle bir mazeret ileri sürülemezdi. Diğer yandan **KESK de dahil hiçbir konfederasyon ön hazırlık sürecini işletmedi.** Bu yapılsaydı yaz tatiline uygun eylem biçimleri de çıkarılabilirdi. Hatta tatildeki üyeler bile gittikleri yerlerde aktif hale getirilir, her yer eylem alanına dönüştürülebilirdi. Daha önemlisi *"grev hakkı grev yaparak kazanılır!"* **Bir sendikacının grev yasağından yakınıp hiçbir şey yapmaması, onun uzlaşmacı ya da işbirlikçi olduğunu gösterir.**

AKP-MHP yönetiminin oyalama taktiğini gütmemesinin, bu kadar düşük zam önerileriyle gelebilmesinin en önemli nedeni, işte bu uzlaşmacı, işbirlikçi sendikacılarıdır. Tabi ki, savunma sanayi vb. bazı kamu işyerlerinde grev yasağının olması, "hakem kurulu"nun AKP-MHP yönetimin noterleri şekline bürünmesi gibi etmenler sıralanabilir. Fakat belirleyici olan sendikaların durumudur. TİS sürecini yürüten sendikacılar, uzlaşmacı sendikacılığın ötesinde, işbirlikçi sendikacılık rolünü hakkıyla yerine getirdikleri bir kez daha ortaya koydular.

İşbirlikçi-yandaş sendikacıların rolü

AKP hükümetleri ve AKP-MHP yönetimi döneminde işbirlikçi sendikacılığın yanında, yandaş sendikacılar da türedi. Hak-İş, Memur-sen bunun en

belirgin örnekleridir.

Ne yazık ki, kamu emekçilerinin de tek yetkili sendika Memur-sen, kamu işçilerinde ise Türk-İş ve Hak-İş'tir. **Kamu TİS sürecinin tıkanması sırasında Hak-İş ve Türk-İş başkanları büyük bir panik yaşadılar. Tabanın baskısı onları çok korkutmuştu.** Hak-İş

başkanı ortadan kayboldu, Türk-İş başkanı ise *"bir uzlaşma bulabilir miyim"* diyerek sarayın kapısında nöbet tuttu. Ve mükafatını da aldı! Erdoğan zam oranının küçük bir miktar yükselmesini kabul etti, sözleşme imzalandı.

Memur-sen başkanı da zaman zaman keskin cümleler kurdu. Ama her aşamada bir yandaş sendikacı olduğunu gösterdi. **"Kamu işvereni" gibi soyut bir kavram kullanarak, AKP-MHP yönetimini hedef göstermekten özellikle kaçındı.** Dahası, diğer konfederasyonlardan masaya oturmaması yönünde uyarılar gelmesine rağmen masaya oturdu. Süreç "hakem kurulu"na gittiğinde, tamamen AKP-MHP isteklerini yerine getiren "hakem kurulu"na katılarak satış sözleşmesinde bilfiil yerini aldı.

Yürürlükteki yasaya göre "hakem kurulu"nun karar alabilmesi için en az 8 kişi olması gerekir. **Memur-sen ve Kamu-sen "hakem kurulu"na katılmasalar, "hakem kurulu" çoğunluğu sağlayamayacak, karar alamayacaktı;** süreç uzayacak, millet meclisine gelecekti. Bunu bile yapmadılar.

Bu döngü kırılmalı

Kamu işçileri ve emekçileri yıllardır aynı döngü içerisinde. Bu döngü kırılmalıdır!

Bunu kıracak olan da kamu işçileri ve emekçileridir. *"Yine sattılar bizi"* diye sızlanmayı, şikayeti bir tarafa bırakmak gerekir. **Yapılması gereken, taban örgütlerini oluşturmak, fiili grevleri hayata geçirmektir.** Başta öncü işçi ve memurlar bu sorumlulukla hareket etmeli ve harekete geçmelidir.

Fiili grev ve taban komitelerini işbirlikçi sendikacıların beklemek, bu döngünün devam etmesi demektir. Son TİS sürecinde bir kez daha görüldü ki, işbirlikçi sendikalar bırakalım grev komitelerini kurmayı, grev konulu tek bir toplantı bile yapmadılar. Yapmazlar da.

Taban komiteleri ve taban komiteleri üzerine oturan grev hazırlık süreci, öncü işçi ve emekçilerin sorumluluğundadır.

Metal işçileri buna örnektir. Uzlaşmacı-işbirlikçi sendikalara rağmen grev yasağını tanımayıp fiili grev yaparak taleplerini büyük oranda almasını bildiler. Kamu işyerlerinde de bir başlangıç yapılmalı, grev yasağına karşı fiili grev hayata geçmelidir.

Şavşat işçilerinin direnişi saldırılara rağmen sürüyor

Artvin-Şavşat'ta belediye işçilerinin başlattığı direniş, saldırılara, engellere rağmen aylardır sürüyor.

31 Mart seçimleri sonrası AKP'ye geçen Şavşat Belediyesi'nde, CHP döneminde işe alınan 31 işçi işten atılmış; ardından 10 işçi daha işten atılmıştı. Açılan davada **24 Temmuz günü mahkeme, "işçilere uygulanan fiilin haksız olduğu" yönünde karar verdi. Ancak AKP'li belediye, mahkemenin kararını uygulamamak için çeşitli manevralar geliştiriyor ve atılan işçileri işe geri almıyor.** Daha önce hukuki bir karar getirdikleri durumda işçileri işe alacağına dair söz vermişti, fakat bu sözünü de tutmadı.

Belediye-İş sendikasında örgütlü olan işçiler, belediye önünde çadır kurarak işe geri dönme

taleplerini yeniden eyleme döktüler. 22 Ağustos Cuma günü polis çadıra saldırdı; işçilerin ve destek için orada bulunan bizlerin direnişine rağmen, polis çadırı söktü ve orada kurulmasına izin vermedi.

Bu durumu protesto eden işçiler Belediye düğün salonunun önünde stand açtılar. Ardından sloganlar ve pankartla belediyeye yürüyüş düzenleyerek burada basın açıklaması yaptılar.

Sonra **direniş çadırlarını AKP binasının önüne kurdular. Çadıra gelen destekçiler arttı, esnaftan yiyecek-içecek yardımı gelmeye başladı.** Çadırdan direniş marşları yükselmeye başladı. Yerel sanatçılar sözleri ve sazlarıyla işçilere mini konserler verdi.

İşçiler mahkeme kararını büyük bir afiş şeklinde çadıra astılar. Ayrıca bildiri şeklinde dağıttılar. Şavşat halkının desteğini almak için imza kampanyası başlattılar. Her hafta şehir merkezinde yürüyüş kararı aldılar.

27 Ağustos'ta Ardeşen Belediye Başkanı da çadırı ziyaret etti, desteklerini

ifade etti. 28 Ağustos günü, Belediye-iş sendikasının örgütlü olduğu çevre ilçelerden, Arhavi, Hopa ve Pazar ilçelerinden temsilciler ziyarete geldi. Ziyaretçiler otobüs terminali girişinde karşılandı ve hep birlikte direniş çadırına kadar yürüyüş yapıldı. Burada atılan sloganların ve horonların, halayların ardından sohbetler yapıldı.

Direnişin bu şekilde büyümesi ve halkın ilgisinin ve desteğinin artması üzerine, aynı günün gecesi bir kez daha direniş çadırına saldırdılar. Bu kez çadırdaki kimsenin kalmadığı gece saatlerini seçmişlerdi, polis ve zabıtalara çadırı yıktılar. 29 Ağustos sabahı direniş çadırı yeniden kuruldu. Çadırın yeri değişiyordu ama direnişin ateşi sönmüyordu.

30 Ağustos günü Rize-Fındıklı'daki festivalde Fındıklı Kadın Korosu sahneye çıktı. Onların konserinden önce, **Fındıklı Belediye Başkanı Ercüment Çervatoğlu, Şavşat Belediye işçilerinin direnişini anlattı ve dayanışma çağrısında bulundu. Ardından Şavşat'tan işçilerinin yanından gelen Murat Tokdemir'le birlikte "Yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek" şiirinden bir bölüm okudular.**

3 Eylül günü çöp toplama eylemi yaptılar. Şavşat halkı direnen işçilere alkışlarla destek olurken, sembolik biçimde toplanan çöpler belediye önüne bırakıldı. İşçiler işe geri dönene kadar direnişlerinin süreceğini bir kez daha yinelediler.

11 Eylül günü (direnişin 22. gününde) Belediye-İş sendikasının şube yöneticileri ziyaret gerçekleştirdi. **Çorum, Amasya, Tokat, Sivas, Samsun, Ordu, Giresun ve Trabzon'dan gelen sendika yöneticileri, Şavşat işçileri ile dayanışma içinde olduklarını belirttiler.** Yapılan yürüyüşün ardından, Şavşat Belediyesi önünde basın açıklaması gerçekleştirildi. Ardından sloganlarla direniş çadırına gidildi.

PDD olarak başından itibaren direnişin içindeyiz. Sadece destekçi değil, direnişin bir parçasıyız. İşçilere dönük saldırıları da birlikte göğüslüyor, direnişin yeniden toplanmasına yardımcı oluyoruz.

27 Ağustos günü İstanbul'dan gelen yoldaşımızla birlikte direniş çadırını ziyaret ettik. Başından itibaren süreci izlediğimizi, dergimizde ve sitemizde direnişlerine yer verdiğimizizi, her zaman direnişlerinin yanında olduğumuzu belirten kısa bir konuşma yaparak direnişlerini selamladık. İşçiler de bunu bildiklerini, bizleri hep yanlarında gördüklerini söylediler ve teşekkür ettiler. Zaten PDD dergisi, DSB broşürleri çadırdaki, işçilerin ellerindeydi.

İşçilerin direnişi sürüyor. Şavşat'ta ilk

kez çadır direnişi gerçekleşiyor.

Şavşat, '80 öncesinde halk hareketinin yüksekliği ile öne çıkan Artvin'in bir ilçesidir. Şimdi Şavşat'ın direniş tarihine, belediye işçilerinin direnişi de eklendi. Kazanımına bitmesi için aynı kararlılıkla ve yükselen bir ivmeyle mücadeleyi sürdürmek gerekiyor. **En başta işçilerin kendi komitelerini kurarak sendikayı da zorlayan bir mücadele hattı belirlemesi, olası saldırılara karşı hazırlıklı ve planlı şekilde direnişi büyütmesi gerekmektedir.** Şavşat halkının ve çevre illerin aktif desteğiyle kazanmanın yolu daha da hızlanacaktır.

Şavşat Belediye işçisi yalnız değildir!

Artvin PDD

Paris'te Yılmaz Güney anması yapıldı

Yılmaz Güney, ölümünün 41. yıldönümünde Paris'teki mezarı başında anıldı.

Devrimci demokrat kurumların çağrısıyla yapılan anma, alkışlarla başladı. Açılış konuşması yapıldı, anıt başına çiçek bırakıldı. Kitle Yılmaz Güney şahsında devrim ve sosyalizm mücadelesinde şehit olan komünist ve devrimciler için bir dakikalık saygı duruşuna davet edildi. Kurumlar adına hazırlanan ortak bildiri okunduktan sonra, Grup Vardiya ve Kürdistanlı arkadaşlarımız enstrumanlarıyla Türkçe ve Kürtçe şarkılar söylediler.

Yılmaz Güney dostu bir arkadaşımızın, onun hakkında yazdığı uzun şiiri okumasının ardından anma bitirildi. 45 dakika süren anmaya, yüzden fazla kişi katıldı.

41 yıl önce çok genç yaşta aramızdan ayrılan Güney, geride sadece unutulmaz filmler değil, aynı zamanda devrimci bir miras bıraktı. Hayatı boyunca haksızlıklara karşı tavizsiz bir duruş sergiledi, her koşulda ezilenlerin yanında yer aldı ve devrimci tutumunu hiç bırakmadı.

Fransa PDD

LGS skandalı ve proje okullar üzerine...

2025 LGS (Liselere Geçiş Sistemi) sınavında, solların sınav devam ederken paylaşılmasının ardından başlayan tartışmalar; sınav sonuçları açıklandıktan sonra daha da büyüdü. Gelen tepkiler üzerine 29 kişi hakkında soruşturma başlatıldı ve MEB Bilgi İşlem Müdürü görevinden alındı.

Skandal henüz sınav devam ederken başladı. **Sınav bitmeden çeşitli WhatsApp gruplarından sınav soruları paylaşıldı.** Üstelik bu paylaşımlar, kitapçığın fotoğrafını çekme biçiminde değil, doğrudan kitapçığın PDF hali olarak yapılmıştı. Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, bu PDF paylaşımları konusunu gerekçelendirmeye çalışırken, daha büyük bir gaf yaptı: *"Soruları bizim imam hatipte, bizim okullarımızda görevli öğretmenlerimiz hazırlıyor"* dedi. Yaptığı gafı aynı cümlelerin içinde düzeltmeye çalıştı; ancak kimseyi ikna edemedi. **Ülkemizde devletin yaptığı sınavlar konusunda büyük bir güven erozyonu varken; onyıllardır sınav sorularının çalındığına dair şaibeler her geçen gün büyüüp çılgınsa; geçmişte FETÖ'nün dershanelerinde, bugün imam hatip okullarında abartılı "başarılar" ortaya çıkıyorken, bakanın "gerizekalıya anlatır gibi" anlattığı şeyin ne olduğu, halen belirsizliğini koruyor.**

"Birinci" enflasyonu

Bakanın bütün geçiştirme çabalarına rağmen, LGS sınavının sonuçları "hayatın doğal akışına aykırı" biçimde orta yerde duruyor. 2025 LGS sınavında 719 birinci vardı. Birinci sayısı 2024 senesinde 352 idi. 2018 senesinde ise yalnızca 18 birinci vardı. **Hiçbir sınavda bu kadar çok birinci olamaz; ama burada, birinci sayısı her geçen yıl katlanarak artıyor.**

Bu seneki LGS sınavının 719 birincisinden 36'sı aynı okuldandı: Bursa Mahmut Celal Ökten İmam Hatip Ortaokulu. Diğer imam hatip ortaokullarından da 27 birinci vardı. Birinci olan 719 öğrencinin 63'ü imam hatiplerden çıktı.

Gelen tepkiler üzerine görevden alınan Bilgi İşlem Müdürü'nün çocuğunun da 2022 senesinde LGS birincisi olduğu öğrenildi.

2025 itibarıyla fen, anatolu ve sosyal bilimler liselerinin kontenjanları 4.080 azaltıldı. İmam hatip ve meslek liselerinin kontenjanları ise 1.919 arttırıldı. Bir taraftan nitelikli okulların sayısı ve kontenjanları azaltılıyor; diğer taraftan LGS birincileri bu son derece sınırlı okulları parsellerken, görece daha iyi bir eğitim almak isteyen çocuklar için tek seçenek olarak özel okullar kalıyor.

Direnen liselere akın

19 Mart'ta üniversite öğrencilerinin barikatları yıkmasıyla başlayan süreç boyunca liseli öğrenciler de ayağa kalmış, direnişe başlamışlardı.

Liseli öğrencilerin direnişini büyüten olay ise "Proje Okul" olarak adlandırılan okullarda çalışan yaklaşık 20 bin eğitim emekçisinin görevden alınmasıydı. "Öğretmenime Dokunma" diyerek başlayan eylemler okullardan sokaklara, meydanlara yayılmıştı.

Direniste başı çeken okullar ise "Proje Okul" kapsamındaki İstanbul Erkek, Kabataş, Kadıköy Anadolu, Vefa gibi Türkiye'nin en başarılı liselerinden bazılarıydı. Bu okullarda çalışan, muhalif sendikalara üye eğitim emekçileri görevden alınmış ve tayinleri başlatılmıştı. Bu sürgün sürecinin önünü açan ise yandaş sendika Eğitim Bir-Sen'di. Muhalif öğretmenler görevden alınarak yerlerine AKP-MHP zihniyetine uygun öğretmenler atanacaktı.

2025 LGS sonuçları bu okullardaki direnişten bağımsız değildir. **İktidara getirildiği günden beri yaratmak istediği "Dindar Nesil" için çabalayan AKP'nin önünde engel teşkil ediyordu bu okulların öğrenci profili.** Devletin dinci-gerici eğitim sistemine tepki gösteriyor; okuldaki liyakatsiz kararlara karşı çıkıyor, kimi zaman okulun yandaş müdürünün konuşmasına arkalarını dönerek tavır alıyorlardı.

Bu seneki LGS sınavında bu kadar fazla birinci çıkmasının sebeplerinden biri de direnen köklü liselere, AKP zihniyetine uygun öğrencileri doldurmak, bu okullardaki direniş dinamiklerini zayıflatmaktır. Böylece en nitelikli okullarda, öğretmenleri sürgüne göndererek, öğrenci profilini değiştirerek, AKP için tehdit olmaktan çıkartmayı hedeflemektedirler.

2025 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) yerleştirme sonuçları geçtiğimiz günlerde açıklandı. Sonuçlar,

Türkiye'deki eğitim sisteminin ve politikalarının ne kadar çarpık olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

ÖSYM'nin açıkladığı sonuçlara göre, **sınava 2 milyon 560 bin öğrenci girdi. Tercih yapan öğrenci sayısı ise 1 milyon 412 bindi.** Tercihlerinin ardından herhangi bir yükseköğretim programına yerleşebilen öğrencilerin sayısı ise 785 bin 186. Verilere göre, yaklaşık 1 milyon öğrenci tercih yapmamış; tercih yapan öğrencilerin sadece yüzde 55,6'sı bir yükseköğretim programına yerleşebilmiş. Bu oranlar yüz binlerce genç eğitim hakkından mahrum bırakıldığının kanıtıdır.

Bu yıl liseden mezun olan 812 bin 210 öğrenci sınava girmesine rağmen, bu öğrencilerden 577 bini tercih yapmadı. Tercih yapan 235 bin öğrenciden

YKS sonuçları ve gösterdikleri

ise sadece 133 bini lisans bölümlerine yerleşebildi.

Bu sayılara göre liseden mezun olan gençlerin eğitim hayatlarına devamı sınırlı. Gelecek kaygısı ve umutsuzluk, gençleri eğitimden uzaklaştırıyor. Çarpık eğitim ve sınav sistemi, bunda önemli bir yere sahip.

Devlet üniversitelerinde lisans ve ön lisans programlarının kontenjan doluluk oranı yüzde 99 olarak açıklanmıştı. **Devlet üniversitelerinde lisans ve ön lisans programlarının kontenjanlarının azaltıldığını biliyoruz.** Geçtiğimiz senelerdeki puan ve sıralama hesabına göre istedikleri bölüme yerleşen çoğu öğrenci, bu sene istedikleri bölümlere yerleşemedi veya açıkta kaldı. Tıp, hukuk, mimarlık, mühendislik gibi bazı gözde bölümlerde ise yüzlerce kontenjan boş kaldı. Bu durum eğitim planlamasında ciddi bir koordinasyon eksikliği olduğunu gösteriyor.

Vakıf üniversitelerinin kontenjan doluluk oranı ise yüzde 75.

Bir yandan devlet üniversiteleri tamamen doluyor, diğer yandan vakıf üniversitelerinde 47 bin 477 kontenjan boş kalıyor. Devletin eğitim alanını özelleştirme çabalarına, özel liselerin, öğrencilerini anlaşılmı oldukları özel bir üniversiteye yönlendirmelerine rağmen vakıf üniversiteleri tercih edilmiyor.

Halkın nasıl bir yoksulluk içinde yaşadığının kanıtıdır bu durum. **Parası olmayan gençlerimiz kontenjanları azaltılan devlet üniversitelerine**

girebilmek için amansız bir rekabetin içine sokuluyor, ya da eğitim sisteminin dışında bırakılıyor.

Sorun sadece kontenjanlar değil. Üniversiteye kayıt yaptıracak öğrencileri daha büyük zorluklar bekliyor. Barınma, ulaşım, beslenme, yaşam maliyetleri almış başını gitmiş durumda. **Aileler çocuklarını büyük şehirlere göndermek istemiyor.** Yaşadıkları şehirlerde bulunan üniversitelere kayıt yaptırmak her açıdan daha sürdürülebilir geliyor haklı olarak. **Son beş yılda 716 bin 613 öğrencinin üniversitelerden kaydını sil-dirdiğini biliyoruz.** Bu tablo, işçi-emekçi çocuklarının üniversite okumasının giderek imkansızlaştığını gözler önüne seriyor.

Ailelerde ve gençlerde geleceğe dair umutsuzluk artıyor. İyi bir üniversitede okumanın ayrıcalık halini aldığı, diğer yandan üniversite mezunlarına yeterli istihdamın sağlanamadığı koşullarda, gençler kısa yoldan para kazanmanın hayaline kapılıyor. Devletin sermayeye ucuz işgücü sağlaması için açtığı MESEM gibi okullara kayıtlar artıyor.

Yükseköğretim bir hak olmalıdır. Üniversite sınavları öğrencilerin yeteneğine ve ilgisine göre yeniden dizayn edilmelidir. Üniversite kontenjanları eğitim alanının özelleştirilmesine göre değil, toplumsal ihtiyaca göre şekillendirilmelidir. Gençlerin barınma, beslenme, ulaşım sorunları çözülmelidir. Kamusal yurtlar artırılmalıdır. Eşit, parasız, bilimsel, anadilde, demokratik eğitim hakkı sağlanmalıdır.

“Suça sürüklenen çocuklar”ı yargılamak...

İstanbul Kadıköy’de bıçaklı saldırı sonucu öldürülen Mattia Ahmet Minguzzi’nin ardından kamuoyunda yoğun olarak tartışılmaya başlanan kavramlardan biri de “suça sürüklenen çocuk”lar oldu. Şimdi bir yasal düzenleme yapılması ve suça sürüklenen çocuklarında cezalarında kademe artırma gidilmesi konuşuluyor.

Suça sürüklenen çocuk ne demektir? Bu kavram 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu Madde 3’te şu şekilde tanımlanıyor: “*Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiasıyla hakkın da ceza soruşturması ya da kovuşturması yapılan çocuk.*”

Türk Ceza Kanunu Madde 31’de ise cezai sorumluluk 0-12, 12-15, 15-18 yaş aralıkları olmak üzere 3 farklı kademede, bireyin bilişsel-duygusal-sosyal gelişimine bağlı olarak değerlendiriliyor.

Tarihsel olarak çocuk ceza adaleti, cezalandırma değil iyileştirme-rehabilitasyon hedefiyle yola çıkmıştır. Son olarak 1989 tarihli Birleşmiş Millet Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile de, çocukların özel bir koruma rejimine tabi tutulması gerektiği vurgulanmış ve çocuk adalet sisteminin cezalandırmadan ziyade topluma yeniden kazandırmaya yönelmesi gerektiği normatif bir ilke haline getirilmiştir.

Şüphesiz ki burjuva hukukunun ve cezaevlerinin bu şekilde işlemediğini biliyoruz. Hapishanelerdeki çocuklar her türden kötü muameleye, tacize, tecavüze, yaşam hakkı gasplarına maruz kalıyor. **Orman kanunlarının işlediği bir sistemde, en “güçsüz” durumdaki çocuklar, bunun sonuçlarını en acı biçimde yaşıyorlar.**

Suça sürüklenen çocuklar nasıl yaratılıyor?

Ve onlara karşı nasıl bir tutum almak gerekiyor.

15 yaşındaki Ahmet Minguzzi’nin Ocak 2025’te 15-16 yaşındaki iki çocuk tarafından saldırıya uğrayarak öldürülmesi, herkesin yüreğini yaralayan, tam bir vahşet örneğiydi. **16 yaşındaki iki çocuk, ortada hiçbir sebep yokken, Ahmet Minguzzi’ye saldırmış, doğrudan ölümcül noktalardan bıçaklayarak acımasızca öldürmüştü,** kanlar içinde yatarken kafasını tekmelemiş, sonrasında birbirlerini kutlamış, ceza indirimi getirecek profesyonel ifadeler vermiş; mahkeme öncesinde Ahmet Minguzzi’nin mezarı tahrip edilmiş, ailesi sistematik biçimde tehditlere maruz kalmıştı.

Ahmet Minguzzi davasında katil zanlısı olarak yargılanan çocuklar da, son dönemde ağır suçlar işleyerek haberlere konu olan diğer çocuklar da İstanbul’un yoksul mahallelerinden. **Çoğu, eskiden devrimcilerin güçlü, mücadelenin ve gelecek umudunun yüksek olduğu mahalleler. Ancak devletin sistematik saldırıları sonucunda devrimci faaliyet bu alanlarda giderek zayıflamış; çoğunda tükenmiş. Mücadeleye dair umutlar da böylece tükenmiş.** Hepsisi okulu bırakmışlar; eğitim yoluyla yaşadıkları hayatı değiştirme, bir çıkış yolu

bulma umutları da yok. Bulundukları alanlarda tam bir çıkmaz içinde yaşıyorlar. Diğer taraftan, sistemin bütün unsurları zorbalığı, çeteciliği, orman kanunlarını, “gücü gücü yetene” anlayışını yerleştirmek üzere kurgulanmış.

Sonuçta çetelerin tetikçiliğini yapan, yaşındanda daha fazla suç kaydına sahip olan bu çocuklar, en vahşi cinayetleri pervasızca işleyebilecek bir hale geliyorlar; mafyanın tetikçisi oluyorlar.

Suça sürüklenen çocuklar, kapitalizmin doğal sonucu olarak, işçi-emekçi semtlerinde çevresi geleceksizlikle sınırlı sarılmış çocuklar arasından çıkıyor. Devlet, devrimcileri ve devrimciliği yok etmek için mahallelere çeteleri sokuyor. Uyuşturucu, fuhuş, hırsızlık, gasp, insan öldürme... Filmler ve diziler yoluyla bu tip çete üyelerinin zenginlik içindeki yaşamları empoze ediliyor. Çocuk yaşta okulu bırakmak zorunda kalan ve çalışma hayatına zorlanan gençlere bir seçenek gibi sunuluyor çeteler. Çocuklar bu dizilerdeki karakterler gibi konuşmaya, hareket etmeye başlıyor. Bugün hangi yoksul mahalleye gitsek örneklerini görürüz.

Ahmet Minguzzi davasında toplumsal çöküşün ve yozlaşmanın sınıfsal boyutu gözardı edilerek, çocukların yetişkin gibi yargılanması ve ceza indiriminin uygulanmaması talep ediliyor. Televizyon programlarında, sosyal medyada, kamuoyunda bu tartışılıyor. Erdoğan, Ahmet Minguzzi’nin ailesi ile görüşerek yasal düzenleme yapılacağına sözünü veriyor.

Çocuğu öldürülmüş, üstelik bu davayı gündemleştirdiği için tehditler alan, yargıya da sisteme de güvensiz acılı bir annenin duygularını, taleplerini anlamak zor değil. Ancak Erdoğan’ın sözünü verdiği yasal düzenlemenin, acılı bir annenin duygusal talepleri sonucu oluşmadığı açık.

Çocukların karar verme ehliyeti yoktur

Bir çocuğun yetişkin gibi yargılanabilir olması demek, çocukluğun bitmesi demektir. **Bir çocuğun “cezai ehliyeti”nin olduğunu iddia etmek, suçu bilinçli ve iradi biçimde işlediğini savunmaktır.**

Ve bu yaklaşımın, görünenin ötesinde sonuçları olacaktır.

Bu yaklaşım, en başta toplumsal bozulma ve yozlaşmada devletin, hükümetin payını, sömürücü sistemin rolünü yok sayan bir yaklaşımdır. Yargılanması gereken sömürücü sistemdir;

eğitim, sağlık, barınma gibi en temel haklarından yoksun bırakılarak sistemin çarklarına fırlatılmış olan tek tek çocuklar değil. Öncelikle **“bir bebekten katil yaratan sistem” sorgulanmalı,**

“suça sürüklenen çocuklar”ı suça sürükleyen toplumsal yapı hedef alınmalıdır. Bu yapılmadığında, sistem bir kenara bırakılarak bir çocuk hedefe çakıldığında, belki o çocuk ağır bir ceza alabilir. Ancak toplamda hiçbir şey değişmeyecek; tam tersine toplumsal çürüme, yozlaşma ve suç her geçen gün katlanarak artacak, yeni çocuklar yeni ve daha ağır suçlar işlemeye devam edecektir.

Ve bu yol bir kere açıldığında, sadece yargı alanında değil, hayatın her alanında çocuk istismarı meşrulaşacaktır. **18 yaşın altındaki bir çocuğun, “cezai ehliyet”e sahip olduğu, yani suçu bilinçli ve iradi biçimde işlediği bir kere kabul edildiğinde; o çocuğun aynı zamanda “evlenme” ya da “okulu bırakma” ya da “çalışma” konularında da bilinçli ve iradi kararlar alabildiği ileri sürülecektir.** Böylece 18 yaş altında kölelik koşullarında çalıştırılan bir çocuk artık “çocuk işçi” olmayacaktır. Evlendirilen bir kız çocuğu artık “çocuk gelin” (yani tecavüze uğrayan bir çocuk) olmayacaktır. Okuldan kopartılarak kapitalist üretim çarklarının sömürüsüne fırlatılan bir çocuk için **“kendisi okumak istemedi, kendi kararıyla çalışıyor”** denebilecektir. Ailesi tarafından yaşlı birine satılan küçük bir kız çocuk için **“evlenmeyi kendisi istedi, kendi rızasıyla evlendi”** diye iddia edilebilecektir.

Böylece **çocukların tüm hakları ellerinden alınacak, “çocuk işçi” ve “çocuk gelin” meşrulaşacaktır.**

Yoksul mahallelerde yaşayan çocuklara iki seçenek sunulmaktadır. Ya devletin ve medyanın özendirdiği çetelere katıl, uyuşturucuya bulaş, katil ol! Ya da çocuk yaşta sermayenin çarkları arasında ezil, zengin bir adama satıl!

MESEM burjuvazinin yoksul aile çocuklarına sunduğu yasal bir seçenek. Haftanın bir günü okula, dört günü bir işyerine giden çocuklar **“erken yaşta hayata atılıyor”** ve bu sürenin sonunda ustalık belgesi alıyorlar. Ancak MESEM sermayenin ucuz işgücü ihtiyacını tam anlamıyla karşılayamıyor. Burjuvazinin çocuk işçiliğinin tam anlamıyla yasallaşmasına ihtiyacı var.

Konuşulan yasal düzenlemenin, herhangi bir eyleme katılmış gençleri de vuracağı çok açık. Yaşam koşullarından memnun olmayan 18 yaş altı birçok genç 19 Mart sürecinin bir parçasıydı. Berkin Elvan örneği önümüzde duruyor. Katilleri yıllardır hak ettiği cezayı almadı, Erdoğan ise çıkıp Berkin’e “terörist” diyebildi, annesini yuhalatabildi.

Mevcut yasalar kitap üstünde çocuk işçiliğini, çocuk “gelin”i, çocukların yetişkin gibi yargılanmasının önünü kapatıyor. Ancak pratikte bu şekilde işleniyor. Burjuvazi, mücadele sonucunda kazanılmış yasal hakları gaspetmek için her fırsatı değerlendiriyor. **Mücadeleyle kazanılmış hakları korumak için bile mücadele etmek, toplumsal muhalefet oluşturmak gerekiyor.** İnsan onuruna yakışır bir yaşamın yolu, mücadele etmekten geçiyor.

Omsa Metal'de direniş

Kocaeli-Dilovası'nda bulunan Omsa Metal fabrikasındaki Birleşik Metal-İş sendikasına üye işçilerin, işçi kıyımına karşı direnişi sürüyor.

Birleşik Metal-İş sendikası Ocak 2025'te Omsa Metal fabrikasında örgütlendi. Çalışma Bakanlığı'na yetki tespiti başvurusu yapıldı. Bakanlığın yetki tespitinin ardından patron itirazda bulundu ve aynı süreçte bir işçiyi işten attı. Mücadele sonucunda bu işçi geri alındı.

Mart ve Nisan aylarında sendika üyesi işçiler, sendikal haklarının tanınması için uyarı eylemleri yaptılar. Yapılan eylemler toplu sözleşme görüşmelerinin önünü açtı.

Sendika ve patron arasında toplu sözleşme görüşmeleri başladı. Temmuz ayına kadar 5 görüşme yapıldı. Ancak patron, toplu sözleşme görüşmeleri esnasında sınıf tavrını keskin bir biçimde gösterdi. Fabrikada sendikal çalışma yürüten bir öncü işçi, hakları teslim edilmeden işten çıkarıldı, görüşmeler devam ederken.

Bir arkadaşlarının işten çıkarılması üzerine sendika ve işçiler eyleme geçti. Arkadaşlarının işe geri alınması, sendikal ve toplu sözleşme haklarının tanınması için eylem yapan işçilerden 56'sı daha işten çıkarıldı. İşten çıkarılan 57 işçi, 29 Temmuz günü fabrika önünde direnişe başladı.

İEB, OMSA işçilerini ziyaret etti

İşçi Emekçi Birliği, Kocaeli-Dilovası'nda direnişte olan OMSA işçilerini ziyaret etti.

5 Eylül günü yapılan ziyarette, bileşenler direniş alanına beli bir mesafeden pankart açarak sloganlarla yürüdü ve direnişçi işçilerle buluştu. Burada İEB adına bir konuşma yapıldı. Konuşmada işçi sınıfının saldırılara karşı eylem ve direnişleri büyütmesi gerektiği, sendikalarda örgütlenmenin anayasal hak olduğu; anayasal hak olmanın ötesinde işçilerin sendikalaşması ve örgütlenmesinin meşru bir hak olduğu vurgulandı; İEB olarak OMSA işçileri ile dayanışma içinde olunacağı belirtildi.

Ardından işçilerde direniş üzerine sohbet başladı. Bir işçi direnişin 44. gününde fabrika müdürünün evinin önünde yaptıkları eylemin çok etkili olduğunu, yöneticilerin bundan rahatsız olduklarını belirtti. Bütün işçilerin birlikte direnmesinin önemine vurgu yapıldı.

Direnişe geçmeden önce çalışma koşullarının çok kötü olduğunu, yöneticilerin sürekli fazla iş istediklerini, 0 zam verdikleri yıllar olduğunu, hastalıktan dolayı raporlu olanlara, diğer işçilere göre daha düşük zam verdiklerini; bu koşullar üzerine sendikalaştıklarını anlattılar.

OMSA işçileri İsveç Konsolosluğu önünde

İnşaat bariyerleri üreten OMSA İsveç sermayeli bir firma. Önce İsveçli ve Türkiyeli birer patron ortak olarak kurmuşlar. Sonraki yıllarda İsveç sermayesi hisselerin tamamını alarak fabrikanın tamamının sahibi olmuş.

Bu nedenle işçiler direnişin 65. gününde (11 Eylül) Taksim'de, İsveç Konsolosluğu önünde eylem yaptı.

12 Eylül halen hesaplaşmayı bekliyor!

"Bir düdük çalınacak denilmişti / Bir düdük / Üfürüğü NewYork'ta, Washington'da / Sesi kulaklarımızda bir düdük..."

Kavganın şairi Adnan Yücel, 12 Eylül'ün gelişini dizelerinde böyle betimliyor. **Yükselen halk hareketini ve devrimci dalgayı bastırmak için ABD ve işbirlikçilerinin son çaresiydi 12 Eylül askeri faşist cuntası.** Çünkü daha önce ileri sürülen sivil faşistler, onların cinayetleri, katliamları, durduramamıştı halkın coşkun akan selini.

Maraş, Çorum, Sivas katliamları 13 büyük ilde sıkıyönetim ilanına gerekçe yapıldı. Bu, cuntanın provası niteliğindeydi. Fakat sıkıyönetim de sökmedi. Sınıf mücadelesi büyüyerek devam etti.

İran ve Nikaragua devrimleriyle sarsılan ABD, Türkiye'yi de kaybetmekten korkuyordu. Diğer yandan ABD tekellerinin ve işbirlikçilerinin azami karı, yükselen işçi-emekçi hareketiyle zora girmişti. Tüm dünyada başlattıkları neo-liberal politikaları Türkiye'de uygulayamıyorlardı. **24 Ocak Kararları'nın uygulanabilmesi için, süren grev ve direnişlerin bitmesi, elde edilen hak ve özgürlüklerin gaspedilmesi gerekiyordu.**

12 Eylül askeri faşist cuntası, işte böyle birçok faktörün birleşmesiyle, ama aslolarak Türkiye tarihinin en büyük halk hareketini bastırmak amacıyla tezgahlandı. Onun içindir ki, işbaşına gelir gelmez, komünist ve devrimcilere yöneldi. Yaklaşık bir milyon insanı gözaltına aldı, işkenceden geçirdi. Komünist ve devrimci önderleri, işkencede, evde, sokakta, darağaçlarında katletti. Sendikalar ve her türlü örgütlülük, grevler, direnişler yasaklandı. Kitaplar yakıldı, sansürlendi. İlerici aydın ve öğretim üyeleri görevlerinden uzaklaştırıldı. Tüm halkın üzerinde büyük bir terör ve vahşet uygulayarak sindirmeye çalıştı.

Dinci gericiğin en fazla yaygınlaştığı dönem, 12 Eylül dönemidir. Devrim tehdidi karşısında faşizm ve gerici, her zaman kol koladır. AKP'nin sözde 12 Eylül karşıtlığının kitleleri kandırmak ve kendi yönetimlerini sağlamlaştırmak için olduğu sonrasında anlaşılmıştır. *"Askeri vesayete, darbelerle karşıyım"* diyerek işbaşına gelen AKP, birçok sivil darbeyi gerçekleştirmiştir. Yargılayacaklarını söyledikleri cunta şefi Kenan Evren, 12 Eylül'ü meşrulaştıran bir ifade vermiş ölünceye dek Marmaris'teki evinde yaşamıştır.

Bir kez daha anlaşılmıştır ki, **12 Eylül'ü tüm uygulamalarıyla birlikte tarihin çöp kutusuna atacak olan, sadece ve sadece işçi ve emekçilerin mücadelesidir.**

12 Eylül, Türkiye devrimci hareketi açısından da bir turnusoldu. **Devrimci örgütlerin önemli bir kesimi, cuntanın daha ilk günlerinde "geri çekilme" kararı aldılar, "bu koşullarda ekonomik mücadele bile verilemez"** diyerek çekildiler. Önderlerinin ve kadrolarının büyük çoğunluğu yurtdışına kaçtı. Onun için **12 Eylül, Türkiye Devrimci Hareketi'nin geneli açısından dövüşsüz bir yenilgi oldu.** Bugün hala devrimci hareketin kendini

toparlayamamasında, bu yenilginin payı büyüktür.

Elbette bu vahşete direnenler de oldu. **İri-li-ufaklı işçi, emekçi direnişleri gerçekleşti. İhtilalci komünistler bulundukları tüm alanlarda faaliyetlerini sürdürdüler.** Yeraltı yayın organlarıyla, bildiri ve afişleriyle işçi ve emekçilere ulaştılar, onlara güç ve moral verdiler. Örgütleri tarafından yüzüstü bırakılan birçok devrimci kadro ve taraftarı toplamaya, faaliyetin içine çekmeye çalıştılar.

Şair Adnan Yücel *"durdu bir avuç yiğit, bir tutam kır çiçeği"* diyerek direnen ihtilalci komünistleri anlattı *"Yeryüzü Aşkın Yüzü Olacak"* adlı şiir kitabında. **Komünistler işkencede 'adressiz sorgular', faşist mahkemelerde 'yargılayan savunma' geleneğini yarattılar.** 12 Eylül'den 17 gün sonra Bağcılar'da, kuşatıldığı inşaatta çatışarak şehit düşen Osman Yaşar Yoldaşcan'ın "hücum" komutu, 12 Eylül taktiklerini belirledi. Son neferlerine kadar mücadeleyi kesintisiz sürdürdüler, her yerde direnişin başını çektiler, işçi ve emekçilerin yüreğindeki umudu canlı tuttular. Bu umut, İsmail Cüneyt komutasında M. Ali Doğan ve Aslan Tel'in Sefaköy'deki evi "granitten bir kale" yaparak şehit düşmeleriyle, Mehmet Fatih Öktülmüş'ün '84 Ölüm Orucunda "biz kazanacağız" şiarıyla büyüdü; 12 Eylül karanlığını yaran şimşek oldu.

Denilebilir ki, bir avuç komünist ve devrimcinin direnişi neyi değiştirebilir ki? Buna Engels'in sözüyle karşılık verdiler: *"Sert bir çarpışmadan sonraki bir yenilgi, devrimci önemi kolayca kazanılan bir zafere eşit bir olaydır. (...) Arkalarında, yaşayanların ruhunda, devrim zamanı, enerjik ve tutkulu bir eylemin en büyük uyarıcılarından biri olan bir öcalma isteği bırakırlar. Her savaşında... yenilme tehlikesi vardır. Ama bu yenildiğini kabul etmek ve vuruşmaksızın teslim olmak için bir neden midir?"*

Böyle düşündüler, böyle hareket ettiler. Ve arkalarında bir direniş mirası bıraktılar. Bugünün ve yarının devrimcileri, bu mirasın üzerinden yükselsin diye...

12 Eylül hala hesaplaşmayı bekliyor. Faşizmin tüm vahşetine, terörüne rağmen, işçi ve emekçiler, gençler, bu topraklarda direniş tohumlarının yeniden filizleneceğini gösterdiler.

Faşizmin gericiğin cenderesinin hüküm sürdüğü bu günler de aşılabacaktır. En zor dönemlerde bile direnenler yolumuzu aydınlatıyor, bize yön gösteriyor. Her zaman "tarihin en güzel yerinde/ SON SÖZÜ HEP DİRENENLER SÖYLERİ!"

Emperyalist ülkeler son haftalarda hızlı bir “diplomasi savaşı”na girişmiş görünüyor. ABD-Çin rekabeti, bu savaş ile daha da keskinleşiyor.

Çin özellikle Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesi ve hemen ardından düzenlediği görkemli askeri geçit töreni ile ABD’nin karşısında artık çok iddialı bir rakip olduğunu ortaya koyuyor. ABD ise Azerbay-can ve Ermenistan ile yaptığı anlaşmadan Rusya ile Alaska’da düzenlediği toplantıya kadar geniş bir alanda manevralar gerçekleştirmeye çalışıyor. Ancak görünen o ki, ABD’nin en büyük korkusu olan Çin emperyalizmi, Rusya ile birlikte ABD’nin karşısına daha güçlü olarak çıkıyor.

ŞİÖ’nün en güçlü zirvesi

2001 yılında kurulan Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) en geniş katımlı zirvesini 31 Ağustos-1 Eylül günlerinde Çin’in Tianjin kentinde gerçekleştirdi. 20’den fazla ülkenin katıldığı Zirve, kuruluşundan 24 yıl sonra, “örgütün ikinci doğuşu” olarak görülüyor. **Batı basınında ise “Batı karşıtı güçler, Çin lideri Şi Cnping’in etrafında toplanıyor” olarak tanımlandı.**

10 üyesi (Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan, Pakistan, İran, Belarus, Moğolistan. Ayrıca Hindistan da üye ancak üyeliği 2021 yılından bu yana aktif değildi) 2 gözlemci üyesi ve Türkiye dahil olmak üzere 14 “diyalog ortağı” bulunan **ŞİÖ, dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 40’ını, dünya gayrisafi hasılasının yaklaşıklık yüzde 30’unu kapsıyor.**

Zirve öncelikle Rusya ile Çin’in işbirliği mekânizmalarını güçlendirip iki emperyalisti yakınlaştırmasıyla öne çıktı. **ABD bütün gücüyle Rusya’yı Çin’den koparmaya çalışırken Rusya ve Çin liderleri yaptıkları açıklamalarla bunun tam tersi bir tablo oluşturdular.** Ukrayna’da savaş suçu işlediği gerekçeyle Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) tarafından Mart 2023’te hakkında “uluslararası yakalama emri” çıkarılan Putin’in bu zirveye katılmış olması başlı başına bir meydan okumaydı. Ve hem Putin, hem de Şi, II. Emperyalist Savaş’a, bu savaştan zaferle çıkmış olmalarına atıflar yaparak, Batı karşıtı söylemlerini güçlendirdiler.

İki liderin söyledikleri kadar söylemedikleri de önemliydi. **Putin ve Şi’nin yaptığı ikili toplantıda da, zirvenin ortak sonuç bildirisinde de Ukrayna konusu hiç gündeme getirilmedi.** Bu durum, Rusya’nın Ukrayna politikasının desteklenmesi anlamına geliyordu.

Hindistan’ın zirvedeki konumu da çok dikkat çekiciydi. Hindistan zaman zaman Çin ve Rusya ile ilişki geliştirse bile, asıl olarak ABD emperyalizmine yakın duruyor, ABD’nin politikalarına uyumlu bir çizgi izliyordu. Çin, Hindistan ve Pakistan arasında en önemli gerilim konusu olan Keşmir nedeniyle, iki ülke arasında yer yer çatışmalar yaşanıyor-du. Son olarak 2020’de Çin-Hindistan sınırında yaşanan çatışmalarda Hintli askerler ölmüş, bu da ilişkileri daha da germişti.

Trump’un Rusya’dan petrol satın aldığı gerekçesiyle Hindistan’ı cezalandırmak için yüzde 50 gümrük vergisi getirmesi, Hindistan’ın tepki göstermesine neden oldu. ABD’ye bağımlı olmadığı, bu cezalandırmaya boyun eğmeyeceğini göstermek isteyen Hindistan, hızla Çin ile yakınlaştı. Yüzde 50 gümrük vergisi kararının ardından

Çin “istimini almış”ken ABD’nin manevra çabaları

Hindistan Başbakanı Modi’nin Trump’ın telefonlarına 4 kez cevap vermediği ortaya çıktı. Aynı süreçte, gümrük vergilerinden etkilenen ihracatçıların Çin gibi başka ülkelere yönlendirileceği belirtildi. Ardından Modi’nin Çin’e gösterişli bir ziyaretle gelerek ŞİÖ Zirvesi’ne katıldığı görüldü.

Bu zirveye katılması zaten Batı basınında “Hindistan’ın Batı karşıtı kampa geçişi” olarak tanımlanmıştı. Üstelik zirve sırasında Modi ile Putin arasındaki diyalog daha da dikkat çekti. Bugüne kadar Rusya’nın Ukrayna’yı işgaline dönük hiç açıklama yapmayan Hindistan Başbakanı, Rusya Devlet Başkanı’na *“Hindistan ve Rusya zor zamanlarda bile yanyana durur”* diyordu kameraların karşısında.

ŞİÖ’nün ilk adımları 1996’da, ABD’nin “küresel imparatorluk”unu ilan ettiği; SSCB’nin dağılıp Yeltsin’in yönetimindeki Rusya’nın siyasi-ekonomik-askeri her yönden mevzi kaybettiği; Çin’in, revizyonist blokun yıkılışının yarattığı tsunamiden kendisini korumaya çalıştığı bir dünyada atılmıştı. Rusya ve Çin’in, ABD’nin salvolarından kendilerini koruma çabasının ürünüydü. 2001’de 11 Eylül saldırılarının gerçekleşmesinin ardından ABD Afganistan ve Irak savaşlarını başlattıktan sonra, **ABD’nin Orta Asya’daki askeri üslerinin kapatırılması ve ABD’nin bu ülkelere kovulması, ŞİÖ’nün ilk önemli başarısı oldu.** Ardından Sırbistan, Gürcistan, Ukrayna üzerinden giderek yaygınlaştırılan “renkli darbeler”in Orta Asya’daki Sovyet Cumhuriyetleri’ne yayılmasının engellenmesi, ŞİÖ’nün ikinci önemli başarısı oldu.

ŞİÖ içinde Rusya’nın etkisi ilk yıllarda çok daha belirgin iken, Çin’in önlenemez ekonomik-siyasi-askeri yükselişi, ŞİÖ’deki dengeleri Çin lehine pekiştirdi. ŞİÖ içinde daha çok ekonomik-ticari konularda başlayan ilişkiler, giderek “güvenlik” alanına da genişletildi; ortak askeri tatbikatlar düzenlendi. Avrasya bölgesini kendi pazar alanı-hegemonya alanı olarak koruma çabası ve etkinliği arttıkça, ABD başta olmak üzere Batılı emperyalistleri giderek daha fazla ürküten bir hale geldi.

2025 Tianjin Zirvesi ise artık ŞİÖ’nün genel olarak dünya politikalarında belirleyici olduğunu gösteriyordu. Mesela zirvenin sonuç bildirgesinde ABD ve İsrail’in İran’a yönelik saldırıları sert bir şekilde kınandı; Gazze’deki İsrail saldırısına karşılık Filistin sorununa sahip çıkan sözler söylendi. Laos’un yeni üye olarak kabul edilmesi de önemliydi. “ŞİÖ Kalkınma Bankası”nın kurulması yönünde alınan karar ise, ŞİÖ üyelerinin daha örgütlü hale getirilmesi, ekonomik bağlarının pekiştirilmesi yönünde çok önemli bir adımdı.

Bu zirve ile Çin ve Rus emperyalistleri, dünya

siyasetinde ABD’nin karşısına güçlerini birleştirerek ve Batılı emperyalistlere tepki duyan ülkeleri kendi etki alanlarında toplayarak çıktıklarını göstermiş oldular.

Çin’in askeri gövde gösterisi

ŞİÖ Zirvesi’nin hemen ardından Çin’in yaptığı askeri gövde gösterisi, ABD’ye dönük meydan okumanın bir kere daha altını çiziyordu. Çin Başbakanı Şi Cnping’in sağında ve solunda yer alan Rusya ve Kuzey Kore liderleri ise, bu meydan okumanın somut ifadesiydi.

3 Eylül günü düzenlenen askeri geçit töreni, II. Emperyalist Savaş’ın sona ermesi ve Çin’i işgal eden Japonya’nın yenilgiye uğratılmasının 80. yıldönümünü kutlamak için yapılmıştı. Asya, Orta-doğu, Afrika, Doğu Avrupa ve Latin Amerika’dan yaklaşık 26 devlet ve hükümet başkanı törene katılmış, Batılı emperyalistler ise davet edilmemişlerdi. **Çin sadece askeri gücünü değil, “en yakın müttefiklerini” de sergiliyordu bu törende. Ve Şi törende yaptığı konuşmada “Çin’in yükselişinin önlenemeyeceğini” özellikle vurguladı.**

Tiananmen Meydanı’nda yapılan devasa geçit töreninde kıtalararası balistik füzeler, hipersonik silahlar, lazer silahı, su altı SİHA’ları ve “robot kurtlar” gösterildi. Çin’in son on yılda yeni ve farklı silah üretebilme kapasitesi, uzmanlar tarafından özellikle vurgulanıyordu. Törene katılan 12 bin askerin müthiş uyumu ve görkemli koreografisi ise en fazla dikkat çeken unsur oldu.

Bugüne kadar **ekonomik ve siyasi gücü çok gelişkin olan Çin’in, askeri açıdan savaşı göze alamayacak kadar geride olduğu varsayımı da, bu geçit töreni ile yıkılmış oldu.**

ABD bu töreni doğrudan kendisinin yeniden inşa etmeye çalıştığı dünya hegemonyasına karşı açık bir tehdit olarak algıladı. Trump bunu internet-te *“ABD’ye karşı kumpas kurarken, Putin ve Kim Jong-un’a en sıcak selamlarımı yolla”* paylaşımını yaparak belirtti. Zaten törenin yanısıra verilen fotoğraflar ve yapılan açıklamalar da bu tehdidi somutlama hedefini taşıyordu.

Mesela ABD’nin hedef listesinde yer alan Kuzey Kore lideri Kim Jong-un’un bu toplantıda doğrudan Şi Cnping’in yanında konumlanması

önemliydi. Üstelik Putin, Ukrayna savaşına askeri birlik gönderdiği için Kuzey Kore lideri Kim Jong-un’a övgülerle teşekkür etti.

Ayrıca Putin, Alaska’da Trump ile yaptığı görüşmede kendi koşullarını dayatmasının ardından büyük bir zafer havasıyla Çin’e gitmiş ve Çin’de gösterişli biçimde karşılanmıştı.

Rus yayın organı Komsomolskaya Pravda, Rusya, Çin ve Hindistan’ın biraraya gelişi üzerinden *“Yeni bir dünya inşa edeceğiz”* başlığını atmıştı. Trump’ın seçim sloganı olan “Make ABD great again” (ABD’yi yeniden büyük - dünyanın hakimi haline getir) yaklaşımına ve ABD imparatorluğunu yeniden kurma çabasına karşılık, Çin ve Rusya merkezli bir alternatif oluşturma hedefiydi bu.

Elbette burada Çin’in Rusya’ya yaklaşımının kısmen farklı olduğunu belirtmek gerekiyor. **Çin, Rusya’nın ABD’ye ve Batılı emperyalistlere karşı savaşmasını ve bu savaşta üstünlüğünü korumasını istiyor; ancak Rusya ile ilişkileri “eşit” koşullarda kurmayı düşünmüyor.** Zaten bu nesnel olarak da mümkün değil.

Ekonomik-siyasi-askeri güç düzeyleri noktasından baktığımızda; Rusya’nın askeri gücünün Batılı emperyalistlerle savaşı yürütecek kadar güçlü olduğunu (Ukrayna savaşında NATO’ya karşı savaşıyor mesela), siyasi olarak dünyada halen önemli bir güce sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ancak Rusya’nın ekonomik gücü asıl olarak petrol-doğalgaz kaynaklarına ve belli ölçüde hammadde kaynaklarına dayanıyor; üretim gücü daha sınırlı. Çin ise, 2000’lerin başından bu yana ekonomik gücü ile dünyaya meydan okuyor; dünya ekonomik krizlerle kavrulurken Afrika, Latin Amerika, Asya ülkelerine sağladığı çok uygun koşullarda kredi olanaklarıyla dünyanın dört bir yanında ülkeleri kendisine bağımlı hale getiriyordu. ŞİÖ toplantısı ve BRICS (2006 yılında kurulan Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika ülkelerinin ittifakı) ile dünya üzerindeki ekonomik-siyasi gücünü yaygınlaştırıyor. “Yeni İpek Yolu” projesiyle, kara, deniz, demir yollarıyla dünyanın dört bir yanına ulaşan bir ticaret ağı kuruyor. Şimdi de askeri gücünün üstünlüğünü sergilemiş, gücünü pekiştirmiş oldu.

ABD’nin Rusya ile yakınlaşma planı ABD’de 2000 yılından bu yana hazırlanan bütün stratejik planlar ve raporlamalarda “Çin’in yükselişi”ni önlemek gerektiği belirtilir. ABD için gelecekteki en büyük tehdidin Çin’den geleceği, Çin’in kontrol altına alınması ve durdurulması vurgulanır. Hatta tam da bu nedenle, **2001’de Afganistan ile başlayan ve bugüne kadar çeşitli aşamalarla devam eden savaşın adını “Önleyici Vuruş Konsepti” koymuştur.**

ABD, attığı tüm adımlara rağmen Çin’in yükselişini önleyemedi. Ama bunun kendi hegemonyası için yaşamsal önemde olduğunu da farkında. Bu nedenle vazgeçebileceği bir şey değil.

Bu hedefin en önemli parçası, “Rusya-Çin ittifakını bozmak, Rusya ile yakınlaşmak” olarak tanımlanıyor. ABD Suriye, Ukrayna gibi savaşlarda doğrudan Rusya ile karşı karşıya kalıyor. Bu nedenle “Rusya ile yakınlaşma” hedefi de bir türlü tutmuyor, sıkça askıya alınıyor.

Kimi analistler 1970’lerde ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger döneminde Çin ile Sovyet Birliği’ni ayırmayı, Çin’i ABD’ye entegre edemeseler de Sovyet etkisinden çıkarmayı başarıdıklarını hatırlatıyorlar; bugün de Rusya’yı Çin’den ayırmanın mümkün olduğunu ileri sürüyorlar.

Gerçekten de **1970’lerde Mao’nun başkan olduğu dönemde, Çin ile SSCB’nin arası açılmıştı. Ancak bu, ABD’nin başarısından ziyade Çin Komünist Partisi ve Mao’nun, görünürde “sosyalist kamp”ta olsa bile, gerçekte sosyalist olmayan politikalarından kaynaklanıyordu.** ÇKP’nin “Üretici Güçler” ve “Üç Dünya Teorisi” gibi sınıf uzlaşmacı teorileri, Çin’i sosyalizme mesafeli ve emperyalist burjuvazi ile işbirliği kurmaya yatkın hale getiriyordu.

Ancak bugün koşullar çok farklı. ABD’nin hegemonya alanlarını kaybetmekte olduğu bugün, dünyanın hemen her bölgesinde ABD’nin çıkarları ya Rusya ya Çin ile, ya da ikisi ile birden çatıyor. ABD mevzi kaybettikçe, manevra yapma olanağı da, kimi zaman taviz verme, karşı tarafı kazanmak için geri adım atma marjı da azalıyor. Diğer taraftan Rusya ile Çin ilişkileri giderek daha entegre hale geliyor. Mesela Rusya’ya uygulanamıyaptırımlar, ya da Çin üzerindeki gümrük vergileri tehdidi, petrol başta olmak üzere pek çok konuda Çin’i Rusya’nın en büyük alıcısı haline getiriyor; Rusya’nın da artık Avrupa’dan-ABD’den alamadığı pek çok malı Çin’den almasını zorunlu kılıyor. Rusya’nın savaşıma gücü ise, Çin’in pek çok

konuda elini taşın altına koymadan kazanım elde etmesini sağlıyor.

Keza **her iki ülke de en büyük tehdit olarak ABD’yi görüyor; ABD’nin elini uzatmadığı, etkin olamadığı ittifaklar, birlikler kuruyorlar.** Mesela ŞİÖ, hem Rusya’ya hem de Çin’e, Avrasya’da ABD’nin müdahale edemediği bir hegemonya alanı yaratıyor. Ve Türkiye gibi ABD’nin Truva Atı rolünü oynama ihtimali olan ülkelere “gözlemci üye” statüsü bile vermeden, dışarıda-ama yakında tutuyorlar.

Bu koşullar altında Trump’ın Putin karşısında atacağı herhangi bir adım,

herhangi bir vaat, bu Rusya-Çin ittifakını bozmaya yeterli görünmüyor.

Alaska’nın ayazında Rus ateşi

Trump’ın, Ukrayna savaşını görüşmek üzere Putin ile 15 Ağustos günü Alaska’da düzenlediği zirve pek çok çarpıcı unsuru birarada barındırıyor-du.

ABD, Alaska eyaletini kendi iç savaşını birtirdikten hemen sonra 1867 yılında, Çarlık Rusyası’ndan satın almıştı. Rus Çarı’nın az bir paraya sattığı Alaska, ABD’nin emperyalistleşme sürecinin önemli parçalarından biri oldu; ABD Be-ring Boğazı’nın tam kontrolünü ve Kuzey Kutbu’na erişimde stratejik bir noktayı ele geçirdi.

ABD’liler toplantı yeri olarak Alaska’yı belirlerken kendilerince üstünlük kurma hedefi taşıyorlar mıydı bilinmez; ancak ABD Başkanı Trump’ın Alaska’nın halen Rus toprağı olduğunu zannetmesi çarpıcı bir ironiydi.

Daha önemli bir konu, yukarıda da belirttiğimiz gibi **UCM tarafından Mart 2023’te hakkında “uluslararası yakalama emri” çıkartılan Putin’in Alaska’ya gelmiş, ABD topraklarına sorunsuz ayak basmış olmasıydı.** Uluslararası hukuka göre hemen tutuklanması gereken, Batılı emperyalistleri tecrit etmeye çalıştığı Putin, Trump tarafından gösterişli bir törenle karşılandı. Yanısıra Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov da, üzerinde CCCP (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği) yazan bir tişörtle gelmişti Alaska’ya. Bu tutumuyla dünyanın ABD ve SB arasında iki kampa bölündüğü, SB’nin ABD destekli Hitler faşizmini yenerek II. Emperyalist Savaşı kazandığı, dünya nüfusunun üçte birinin devrimlerini yaparak “sosyalist kamp”a dahil olduğu dönemleri hatırlatmak ve böylece ABD’ye meydan okumak istemiş olabilir.

Trump’ın çok coşkulı görüldüğü zirvenin, Rusya’nın kazanımıyla bitmesi de ilginçti. Rusya daha başlarken avantajlı durumdaydı: Çünkü ABD *“önce ateşkes, sonra barış masası kurulmalı”* demiş, Rusya ise bunu reddederek, *“ateşkesten önce, savaşı durdurmak için şartları konuşalım”* demişti. Rusya’nın dediği oldu, **Ukrayna’da savaş devam ederken, üstelik de Ukrayna’nın olmadığı bir masada barış şartları konuşuldu.** Rusya’nın ikinci kazanımı da bu masaya oturmuş olmakti. Rusya’yı zayıflatmak için AB’li emperyalistlerin başlattığı bir savaşta, Rusya çok daha güçlenmiş olarak ve AB’yi dışlayarak masada yer almıştı.

Masada konuşulanlar ise, Ukrayna’nın da AB’li emperyalistlerin de büyük tepkisini çekecek biçimde ilerledi. “Ukrayna’nın toprak bütünlüğü”, en önemli konuydu onlar açısından. Ama Kırım konusu zaten artık hiç gündeme gelmiyor ve Kırım, Rusya toprağı olarak meşrulaşıyordu. Ayrıca Rusya, kontrolü altındaki bütün toprakların kendisine kalması koşulunu mutlak şart olarak ileri sürdü. **Trump ise, Ukrayna’nın toprak tavizi vermesi gerektiğini, daha masaya oturmadan önce kabullenmişti.** Dahası, **Ukrayna’nın NATO’ya katılması konusunu tamamen kapattırdı;** böylece Ukrayna en önemli güvencesini kaybetmiş oldu. Ek olarak, ABD ve NATO askerlerinin Ukrayna’da olmayacağı konusunda da söz verildi.

Avrupa’yı tamamen yok sayan, Ukrayna’ya söz

hakkı tanımayan, Rusya'yı savaşın galibi ilan eden bu koşullar için Trump, *“çok verimli bir görüşme oldu, önemli ilerlemeler kaydettik”* açıklamasını yaptı.

Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy ile Şubat 2025'te ABD'de yaptığı görüşmede **Trump, savaş için Zelenskiy'yi suçlamış, kameraların önünde azarlamıştı.** Putin'den sonra, 18 Ağustos günü Zelenskiy ve AB liderleriyle ABD'de görüşme yapan Trump, bu defa basına daha dikkatli görüntüler verdi.

Ukrayna, Rusya ile Batılı emperyalistler arasında hep bir sorun ve gerilim olageldi. NATO'nun Rusya'yı çevreleme politikasının en önemli ayaklarından biriydi. Rusya için ise, kendi sınırlarını korumanın en önemli unsuru. Batılı emperyalistler ne zaman Ukrayna konusunu ileri sürseler, Rusya bütün gücüyle yüklendi ve kazanımlar elde etti.

Mart 2014'te Kırım'ın Rusya'ya katılması bu kazanımlardan biriydi. Şubat 2022'de başlayan savaş daha uzun sürdü. Ancak geline nokta **Rusya, hem Donbass gibi Ukrayna'nın en önemli maden yataklarına sahip bölgeyi yüzde 80 oranında kontrol altına aldı, hem de Kırım ile Rusya'nın karadan bağlantısını sağlayarak Azak Denizi'ni kendi gölü haline çevirdi, Ukrayna'nın Karadeniz sınırını küçülttü.**

Rusya'nın savaştaki kararlılığı masada da kazanmasını getirdi. Bugün AB emperyalistleri Ukrayna'yı destekleyen açıklamalar, toplantılar yapmaya çalışıyorlar. Zelenskiy Rusya'ya meydan okuyan sözler sarfediyor. Ancak, ABD'nin destek vermediği bir savaşı kazanamayacaklarını biliyorlar.

Elbette Alaska Zirvesi Ukrayna savaşının nihai sonucu değildi. Durumu lehine çevirmek isteyen AB emperyalistleri ve Rusya karşısında çok fazla taviz verdiklerini düşünen ABD'li klikler yeni atraksiyonlara girişeceklerdir. Keza Rusya'ya Ukrayna'da taviz vermeyi bırakalım, Ukrayna'nın tamamını bile verseler Çin-Rusya ittifakını bozamayacaklarını gören Trump ve ekibi de politika değiştirme yoluna gidecektir.

Ancak **Alaska Zirvesi, Rusya'nın en azından psikolojik savaşı kazandığının ve ABD'nin bir aşamada bu duruma boyun eğdiğinin kayıtlara geçtiği bir tablo oluşturdu.**

Azeri-Ermeni barışı sağlandı mı?

Alaska Zirvesi'nden bir hafta önce, 8 Ağustos 2025 tarihinde, Washington'da bir başka “barış anlaşması” yapılıyordu. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ı biraraya getiren Trump, bir barış anlaşması gibi görünen bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

Barış anlaşması imzalanması zaten mümkün değildi; çünkü **barış için Azerbaycan, öncelikle Dağlık Karabağ üzerinde hak iddia eden Ermenistan Anayasası'nın değiştirilmesini istiyor.** Bu değişiklik Paşinyan'ın yapabileceği bir şey değil, ancak referandumla gerçekleştirilebilir ve referandumdan ne sonuç çıkacağı da belli olmaz. İkincisi, SSCB'nin dağılmasının ardından Azerbaycan-Ermenistan arasında savaş yaşanmasına neden olan Dağlık Karabağ sorunu için, 1994 yılında oluşturulan AGİT

Minsk Grubu'nun dağıtılmasını istiyor ki, bu çok daha zor bir konu.

Dağlık Karabağ, Ermenistan ile Azerbaycan arasında tarihsel bir sorun. Dağlık Karabağ, uluslararası hukuka göre Azerbaycan sınırları içinde yer alan bir bölge; ancak 1990'larda nüfusun yüzde 80'den fazlası Ermeni. 1988-1994 arasına yayılan savaş ve yüzlerce Azeri'nin katledildiği Hocalı Katliamı (1992) ile tarihe geçen süreçte Ermenilerin idaresine geçmiş.

2020 yılında ise Azerbaycan ile Ermenistan arasında yaşanan 44 günlük “2. Dağlık Karabağ Savaşı”nı, Türkiye'nin de yardımını alan Azerbaycan kazandı ve Dağlık Karabağ'ı ele geçirdi. Sonrasında Ermeniler büyük bir göç yaşadılar ve bugün Dağlık Karabağ'da neredeyse hiç Ermeni kalmadı.

Azerbaycan, Ermenistan'da iç karışıklıklar yaşanıyor olmasından yararlanarak ve Rusya'nın enerjisinin Ukrayna'ya odaklanmasını fırsata çevirerek, 2020 yılından bu yana geçen süre içinde Dağlık Karabağ sorununu askeri gücüyle kendi lehine çözmüş oldu.

Savaşa karışmayan Rusya, anlaşma sonrasında Karabağ'a “Barış Gücü” olarak 2 bin asker gönderdi. 2024'te ise bu askerler geri çekildi.

Bugün ise ABD, Azerbaycan ile Ermenistan'ı masaya oturarak, bölgede hegemonya kurmasını sağlayacak bir anlaşma oluşturmaya çalışıyor. “Zengezur Koridoru” denilen, Bakü'den başlayıp, Azerbaycan'ın İran sınırının önemli bir kısmının, Ermenistan-İran sınırının ise tamamının yanından geçen ve Türkiye'de Iğdır'a ulaşan yolun kontrol ve işletmesinin ABD'ye verilmesini istiyor.

İran-İsrail savaşının hemen arkasından gelen bu hamle, ABD açısından görünenin ötesinde hedeflere sahipti. **En başta İran'ı kuşatma anlamını taşıyordu. Çünkü doğrudan İran sınırına ABD askeri yerleşecek,** bu koridor ile İran'ın Ermenistan'a ve Ermenistan üzerinden Rusya'ya kara erişimi kapanacak. **İkincisi, Çin'in Kuşak ve Yol Projesi'nin iki önemli güzergahı birden (Çin-Kırgızistan-Türkmenistan-Azerbaycan-Ermenistan-Gürcistan-Türkiye güzergahı ve Pakistan-İran-Türkiye güzergahı üzerinden Avrupa'ya uzanan yollar) işlevsizleştirilerek,** ABD'nin kontrolünde bir enerji nakil hatları ve ticaret yolu açılmış olacak.

Şunu da eklemek gerekir, geleneksel olarak Rusya ile bağlantıları olan Ermenistan'da, 2018 yılında seçimleri kazanan Paşinyan, Rusya'dan uzaklaşarak AB emperyalistleri ile yakınlaşmak istiyor. Bu koridor Ermenistan'ın ABD ve AB'li emperyalistlerle bağlarını güçlendirecek.

Zengezur Koridoru'nun ABD'ye 99 yıllığına verilmesi, gelirlerin ABD (yüzde 40), Ermenistan (yüzde 30) ve Azerbaycan (yüzde 30) arasında paylaşılması öngörülüyor.

Ancak bu durum henüz “anlaşma” aşamasına gelmemiş bir “niyet” durumunda. Ve **hayata geçmesinin önünde, Ermenistan-İran sınırında 1992'den bu yana görev yapan Rus askerleri; Zengezur Koridoru'nun Bakü'den sonra Hazar Denizi'ni aşmasının önündeki, Hazar'a komşu ülkelerin getireceği stratejik engeller; İran'ın, kendi sınırlarına ABD askeri yerleşmesine karşı**

bugünden savaş ilan etmesi; Rusya'nın Güney Kafkasya'daki stratejik çıkarları gereği bu durumu karşı çıkması; Çin'in Kuşak ve Yol Projesi'ne engel olan durumlarda karşı hamleler geliştirmesi gibi, bir dizi aşılması çok zor engeller bulunuyor.

Barış değil, savaş

Bir süredir Trump'a “Nobel Barış Ödülü”nün verilmesi üzerine çeşitli girişimler yürütülüyor. **Trump, kendisinin “6 ayda 6 barış anlaşması” yaptırdığını söylüyor ve Nobel'e ne kadar hevesli olduğunu ortaya koyuyor. Gerçekte bu “6 barış anlaşması”nın ne olduğu pek belli değil.**

Mesela son Alaska Zirvesi'nde Putin karşısında ne kadar geri adım atarsa atsın, Ukrayna Savaşı da, tarafların savaş kararlılığı da sürüyor. Azerbaycan-Ermenistan anlaşması, Azerbaycan'ın temel talepleri karşılanmadığı için bir anlaşmaya dönüşmedi; ortak basın toplantısının ötesine geçmedi. İran-İsrail savaşını bitirdiğini iddia ediyor Trump; ancak ABD bu savaştaki taraflardan biriydi ve doğrudan İran'ı bombalamış, İran tarafından ABD askeri üssü bombalanmış. Keza silahların susmuş olması bir yana, İran ile İsrail arasında bir barış değil, bir sonraki savaş başlayıncaya kadar verilmiş bir ara, bir güç toplama dönemi söz konusu. Mayıs 2025'te Hindistan ile Pakistan arasında yaşanan savaşın, ABD'nin aracı olmasıyla bittiği doğru; ancak savaşı körükleyen de ABD olmuştu. Haziran 2025'te Ruan'da ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti arasında barış anlaşmasına da el atmıştı Trump; ancak burada da asıl amaç, 25 milyar dolarlık maden rezervine sahip olduğu tespit edilen Kongo'nun, Çin'e önemli minerallerini satmasına engel olmak ve bu kaynaklara el koymaktı.

Ocak 2009'da göreve başlayan Obama, somut hiçbir adım atmadığı halde “Nobel Barış Ödülü” almış; o dönem bu ödül çok tartışmalara konu olmuştu. Bugün Trump'ın bu ödülü alma hayalleri kurması, çok daha tartışmalı bir durumdur.

Trump, göreve geldiği anda önce Panama, Grönland ve Kanada'yı topraklarına katmak istediğini, gerekirse işgal edeceğini söylemiş; kendi ülkesindeki göçmenlere karşı ırkçı politika ve uygulamaları yürürlüğe koymuş; ticaret yaptığı ülkeler aşırı yüksek gümrük vergileri koyarak dünya ekonomisini altüst etmiş; Ortadoğu'da İsrail'in İran'a karşı saldırganlığını körüklemiş; dünyanın pek çok farklı ülkesinde gerilimler yaratmış bir başkan.

Sadece Ortadoğu'da yaşananlara bakmak bile yeterli.

Filistin'deki savaş, Trump'ın onayı ve desteği ile sürdürülüyor. Ve bu aslında bir savaş değil, İsrail'in Gazze'de yürüttüğü doğrudan soykırım. İsrail yerle bir ettiği Gazze'de hastaneleri vurmaktan çekinmiyor; gıda yardımı dağıtacağını duyurup, sonrasında yardım almaya gelenlere ateş açıyor; Gazze'ye yapılacak yardımları engelliyor; Gazze'de açlıktan çocuklar ölüyor ve bütün bunları doğrudan ABD'nin, Trump'ın desteği ve onayı ile yapıyor...

Ve Trump, yerle bir olmuş Gazze'de, açlıktan ölen çocukların kanlarının üzerinde bir sahil sayfiye bölgesi inşa etmeyi planlıyor.

Suriye'de ise cihatçı-terörist bir İslamcı çeteyi iktidara getirerek Suriye halkını gerici terörizme mahkum etmiş; Kürt hareketi ile cihatçı teröristleri uzlaştırmaya çalışırken Alevi katliamına yol vermiş; HTŞ'nin Suriye'de hakimiyetini pekiştirmesi için Dürzi katliamı yapmasına, Suriye halkı üzerinde şeriatçı bir terör estirmesine olanak sağlamış bir başkan Trump.

Son günlerde ABD'nin Karayiplerde askeri varlığını artırması ve Venezüella'ya dönük tehditleri, iki ülke arasındaki gerilimi ve savaş söylemlerini birden artırdı.

Ve son olarak 6 Eylül günü, **ABD'nin Pentagon olarak bilinen "Savunma Bakanlığı"nın adını değiştirdi ve "Savaş Bakanlığı" yaptı.** ABD'de II. Emperyalist Savaş sonuna kadar, bu bakanlığın adı Savaş Bakanlığı'ydı; II. Emperyalist Savaş bittikten sonra, tüm dünyada Sovyetler Birliği'nin yükselttiği "barış" rüzgarları eserken, ABD emperyalizmi de adını "Savunma Bakanlığı" olarak değiştirmişti. O süreçte, dünya halkları karşısında daha "demokrat-barışçıl" bir imaj çizmek istiyordu. Şimdi yeniden Savaş Bakanlığı ismine dönmesi, ABD'nin II. Emperyalist Savaş'a benzer devasa bir paylaşım savaşının içinde olduğunu da gösteriyor.

Bu değişikliğin, Çin'in askeri geçit töreninin hemen arkasından gelmesi ise, bu savaşı kime karşı yürüteceğini somut olarak gösteriyor.

Çin, 2000'lerin başından bu yana ABD için giderek yükselen bir tehdit niteliği taşıyordu. ABD'nin bütün strateji belgeleri de bu duruma önlem arıyordu. Ama **Çin, üye ülkeler üzerinde bir hegemonya aracı olarak kullandığı ŞİÖ ve BRICS örgütleriyle; dünyanın dört bir yanını Çin pazarı haline getirmeyi hedefleyen Kuşak ve Yol Projesi'yle ve son olarak düzenlediği, Batılı emperyalistler için korkutucu bir gövde gösterisi olan askeri geçit töreniyle, ekonomik-siyasi-askeri gücünü her geçen gün artırdığını gösteriyor.**

ABD'nin, bu tehdidi zayıflatmak için "Rusya'yı Çin'den ayırma politikası" bütün uğraşlara rağmen hayata geçmiyor. Çünkü bir taraftan ABD ve Rusya, Ortadoğu ve Ukrayna başta olmak üzere pek çok farklı coğrafyada çıkar çatışması yaşıyor ve bu çıkar çatışması onları "dost" değil, "rakip" hale getiriyor. Diğer taraftan Batı'nın yaptırımları yüzünden Rusya'nın çıkarları, bugün için Batılı emperyalistlere karşı Çin'in yanında durmayı gerekli kılıyor. Çin ise Batılı emperyalistlerin saldırılarını kendisinden önce göğüsleyen bir kalkan olarak, Rusya'ya ihtiyaç duyuyor.

ABD Başkanı Trump, "barış politikası" izliyormuş gibi görünerek, ABD'nin dünya halklarında yarattığı nefreti törpülemek ve kendi adına bir ödül almak istiyor. Ancak **Trump'ın da, ABD emperyalizminin de savaşçı, saldırgan, sömürücü politikaları her taraftan fışkırıyor; gizlemek, örtmek mümkün olmuyor.**

Dünyada işçi ve emekçiler ekonomik kriz ve savaşların gölgesinde yaşam savaşı verirken, emperyalist hegemonya savaşı her geçen gün daha da kızışıyor.

15 yaşında bir kız çocuğu öldürüldü! Adı Hilal Özdemir

15 yaşında bir kız çocuğu öldürüldü! Bir kız çocuğu Boğaziçi Üniversitesi'nde işçi olarak çalışırken öldürüldü!...

15 yaşında bir kız çocuğu, Boğaziçi Üniversitesi'nin içinde düzenlenen bir düğünde, çocuk işçi olarak çalıştırılırken öldürüldü...

Kurulan cümlelerin her bir kelimesi, kabullenilmesi mümkün olmayan bir suçun ifadesi. Neresinden tutacağını, hangi tarafını eleştireceğini bilemediğin bir gerçeklik...

15 yaşındaki bir kız çocuğunun işçi olarak çalıştırılmasına mı yanalım, Boğaziçi Üniversitesi'nde bir düğün organize edilmesine mi?.. Katilin, öğrencilerin girmesinin bile kimi zaman yasaklandığı kayyum üniversitesine, hem de silahlı olarak rahatça-pervasızca girebilmesine mi?..

30 Ağustos günü 15 yaşındaki Hilal Özdemir, 20 yaşında sicilinde 24 adet suç kaydı sığdıran Ayberk Kurtuluş tarafından katledildi. Ayberk Kurtuluş kendisini çok farklı tanıtarak Hilal ile arkadaş olmuştur. Onun gerçek yüzünü görmeye başlayan Hilal Özdemir ayrılmak istemişti. Bunu reddeden Kurtuluş, önce 30 Ağustos günü Hilal'in çalıştığı yere gelerek onunla tartışmış, ardından silah alıp gelerek küçük bir çocuğu katletmişti...

Sonra kendini de öldürdü... Ölmeseydi de fazla hapis yatmazdı zaten. Öldürme hedefiyle hazırlık yaparak, silahını alıp gelerek öldürmüş olmasına rağmen, bir bahane ile mutlaka ceza indirimi yapıldı.

Daha birkaç gün öncesinde Serkan Dindar öyle bir ceza indirimi almıştı ki mahkemeden, bütün tecavüzcü sapık katillere cesaret gelmişti. **Serkan Dindar, İzmir'de Ceyda Yüksel ile cinsel ilişkiye girmek istemiş, Ceyda bu zorlamayı reddedince onu öldürmüştü. Ve mahkeme Serkan Dindar'a "haksız tahrik indirimi" uyguladı!** Mahkemenin gerekçeli kararında, "reddedildiğinde kapıldığı elem ve öfkenin dikkate alındığı" belirtiliyordu.

Öyle ya, bir erkek bir kadın ile ilişki kurmak istiyorsa, onu reddetmek onda bir "elem ve öfke" doğuracağı için; kadın istemese de ilişkiye razı olmalı, tecavüze katlanmalıydı! Bundan daha çarpıcı bir mahkeme kararı olabilir mi? Bundan daha vahşi bir düzen kurulabilir mi?

Kurulabilirmiş!

Hilal Özdemir'in ölümüyle gördük. O

kadar çok şeyi üzerinde toplamıştı ki Hilal... Çocuktu, çocuk işçiydi, kayyum üniversitede çocuk işçi olarak çalışıyordu...

Tecavüzcüler, kadın katilleri serbest bırakılıyor; bu cinayetleri protesto edenler ise devletin saldırısına uğruyor.

Pek çok üniversitede, kampüslerde, İstanbul, Ankara gibi kentlerde protesto eylemleri yapıldı Hilal için. En başta Boğaziçi Üniversitesi'nde yapıldı eylemler. Kadın cinayetine duyulan tepki ile kayyuma duyulan tepki birleşti, Boğaziçi Üniversiteliler günlerdir eylem yapıyorlar.

Katilin içeri girmesini engellemeyen Özel Güvenlikler, öğrencilerin eylemini engellemeye çalıştı. 2 Eylül'de yapılan eylemde ise çok sayıda öğrenci darp edilerek gözaltına alındı.

5 Eylül sabahı, en az 5 üniversite öğrencisi, sabaha karşı ev baskınlarıyla gözaltına alındı. **Hilal'in ölmesini engelleyemeyen polis, bu ölümü protesto eden öğrencileri gözaltına aldı; kadın katillerini serbest bırakan mahkeme, Hilal'in ölmesini protesto eden 4 öğrenciye, yurtdışına çıkış yasağı ve haftada 4 gün imza şartı ile denetimli serbestlik cezası verdi.**

Nazım Hikmet'in "Umut" şiirinin bir kıtası şöyledir:

"İşler atom reaktörleri işler
Yapma aylar geçer güneş doğarken
Ve güneş doğarken ölür bir çocuk
Bir Japon çocuğu Hiroşima'da
On iki yaşında ve numaralı
Ve ne boğmacadan ne menenjitlen
Ölür bindokuzyüzellisekizde
Ölür bir Japon çocuğu Hiroşima'da
Dokuzyüz kırkbeşte doğduğu için..."

Hilal Özdemir, 15 yaşında, Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen bir düğünde, çocuk işçi olarak çalışırken öldürüldü bir kadın katili tarafından. Öldürüldü 2025 Türkiye'si'nde yaşadığı için...

Nazım Hikmet'in şiiri şu dizelerle biter:

"Ve güneş doğarken, hiç umut yok mu
Umut umut umut..... Umut insanda!"

Evet; umut insanda! **Umut mücadeledir!**

Fındıklı'da “Yeşil altın, gümüş deniz” festivali yapıldı

Rize-Fındıklı'da her yıl gerçekleştirilen “Yeşil altın, gümüş deniz Festivali, (Viçe Fest) 6-31 Ağustos tarihleri arasında yapıldı. Festivalde 21 Ağustos'a kadar çeşitli etkinlikler düzenlendi. Festivalin “geleneksel açılış yürüyüşü” ise 21 Ağustos günü yapıldı.

Tahiroğlu Köprüsü'nden başlayan yürüyüş, ilçe merkezinde kurulan festival alanına kadar sürdü. **Yürüyüş kortejinin en önünde çocuk korteji vardı. Yürüyüş boyunca, Fındıklı Kadın Korosu, yerel kıyafetleriyle Lazca türküler söyledi, horonlar oynadı.** Yüzlerce kişi yürüyüşe katılırken, çevreden seyredenler de alkışlarıyla destek verdi. Yürüyüşte, Fındıklı Belediye Başkanı Ercüment Çervatoğlu'nun yanı sıra, CHP ve DEM milletvekilleri yer aldılar.

Festival alanında açılış konuşması yapıldı. Belediye başkanı halkı selamladı, kısa bir konuşma yaptı. Ardından ülkenin içinde bulunduğu duruma ilişkin bir panel gerçekleştirildi. CHP milletvekili Gökhan Günaydın, DEM milletvekili İbrahim Akın ve Sol Parti adına Alper Taş'ın konuşmacı olduğu panelde, ağırlıklı olarak CHP'li belediyelere operasyonlar ve “süreç” konuşuldu; ayrıca kitleden gelen sorulara cevap verildi.

Akşam saatlerine, yerel sanatçıların konser ve tiyatro gösterileri yapıldı.

22 Ağustos günü ise önce öğlen saatlerinde gazeteci-yazar Timur Soykan'ın söyleşisi vardı. Ardından Evrensel gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hakkı Özdal, gazeteci-yazar Hilmi Hacaloğlu ve gazeteci-yazar Sedat Bozkurt'un katıldığı bir panel düzenlendi.

Ayrıca festival günlerinde birçok siyasal, kültürel, sanatsal, sportif gösteriler, yarışmalar gerçekleştirildi.

Festival kapsamında düzenlenen Kitap Fuarı'nda, birçok yayınevinin standları açıldı. Yediveren Yayınları olarak biz de her yıl olduğu gibi festivalde yerimizi aldık.

Festival, 31 Ağustos'ta sona erdi.

Hopa'da Reşit Kibar anması

Reşit Kibar'ın ölümünün 1. yıldönümünde, 3 Eylül günü Hopa'da Cankurtaran'da toplanan kitle Reşit Kibar'ın katledildiği yere yürüdü. Burada yapılan konuşmalar eşliğinde fidan dikimi gerçekleştirildi. Ardından mezarlığa geçilerek anma yapıldı.

Daha sonra Hopa'daki yürüyüşe katılmak üzere hareket ettik. Şavşat Belediyesi'nden atılan işçi arkadaşlardan bir grup da anmaya katılmıştı. İşçilerle birlikte, direnişle dayanışma için imza topladık.

Hopa'daki yürüyüş saat 16'da başladı. Yağmura rağmen yürüyüş yapıldı ve arka-

sından okunan açıklama ile eylem bitirildi. Eylem boyunca “Reşit Kibar onurumuzdur!”, “Reşit'in hesabı sorulacak!”, “Faşizme karşı omuz omuza!”, “Yaşasın devrimci dayanışma” sloganları sürekli atıldı.

Artvin PDD

Hapishanelerde hak ihlalleri

Hapishanelerde hak ihlalleri ve baskılar Temmuz ve Ağustos ayı boyunca da devam etti. Yayılmaya çalışılan demokrasi ve açılım hayallerinin gerçeklerle tezatlığı, tutsaklar üzerinde tüm çıplaklığıyla görünüyor.

Hasta tutsakların tahliye ve tedavilerinin engellenmesi, infaz sürelerini bitiren tutsakların -başta müebbetlikler olmak üzere- keyfi gerekçelerle tahliyelerin engellenmesi, hücre ve disiplin cezaları birbiriyle yarışıyor. Diğer yandan yeni hapishane yapma müjdeleri olağanlaşmış durumda. Hapishane kapasitesini aşan hükümlü ve tutuklu sayısı olmasına rağmen, özellikle siyasi tutsaklar baskıların odağında yer alıyor. Mafya, hırsız, tecavüzcü bilumum adli vakalar ise elini kolunu sallayarak hapishanelerden tahliye ediliyor ve yeni suçlar işlemeye devam ediyorlar. Hapishanelerde kuyu tiplerine karşı yapılan açlık grevleri ölüm orucuna döndürülmüş durumda. 300'lü günlere dayanan ölüm orucu direnişçileri, ölümle burun buruna...

2021'de bir günlük hücre cezası için hücreye konulan yüzde 93 engelli ve epilepsi hastası olan **Oğuzhan Gürbüzler**'in hayatını kaybetmesinden sonra açılan dava Ağustos 2025'te sonuçlandı ve hakkında dava açılan doktor beraat etti. Hapishanede kalmaması gerektiği halde doktorun hücre cezasını onaylamasının ardından hücrede nöbet geçiren Gürbüzler hayatını kaybetmişti.

Kalp hastası olan **Semra Akgül**'ün 11 Temmuz'da Diyarbakır Hapishanesi'nden Gazi Yaşargil Hastanesi'ne sevk edildiği sırada askerler tarafından ölümle tehdit edildiği yakınları tarafından açıklandı. Konu Meclis gündemine taşındı.

Mehmet Dayangaç ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde can güvenliğinin olmadığını söyledi. Ankara 2 Nolu L Tipi Hapishanesi'nde 20 gardiyan tarafından darp edildiğini, sürekli hücre cezası aldığını ve kişisel bakımını dahi yapamadığını belirtti. Kırşehir Hapishanesi'nde kalan tutsaklar ise aileleri ve avukatları aracılığıyla yaptıkları açıklamada, gardiyanlar tarafından sürekli tehdit edildiklerini söylediler. Tutsaklar durumu ilgili resmi kurum ve insan hakları derneklerine şikayette bulunduklarını da belirttiler.

Bolu F Tipi'nde Süresiz açlık grevi yapan **Serkan Onur Yılmaz**, 6 Ağustos'ta eylemini Ölüm Orucu'na çevirdiğini açıkladı. Kuyu tiplerindeki yoldaşlarının diğer cezaevlerine sevk edilmesi talebiyle başladığı eylemde Yılmaz'ın durumu ağırlaşıyor. **Ayberk Demirdöğen** de aynı taleple başladığı açlık grevini 27 Ağustos'ta Ölüm Orucu'na çevirdi.

ÇHD 12 Ağustos'ta yaptığı açıklamayla süresiz açlık grevinde olan tutsakların taleplerinin kabul edilmesini istedi. Kuyu tiplerinde sürdürülen ölüm orucu ve açlık grevleriyle ilgili İsviçre Halk Cephesi BM önünde 21 Ağustos'tan 25 Ağustos'a kadar 4 günlük nöbet eylemi yaptı. Açıklamada tutsakların taleplerinin kabul edilmesi istendi. Ankara'da Kurtuluş Parkı'nda TAYAD'lı ailelerin yaptığı eyleme polis saldırdı, 8 kişi gözaltına alındı.

Trabzon Beşikdüzü T Tipi Hapishanesi'nde tutulan, 31 yıldır hapis olan **Şafak Akgök**'ün tahliyesi, Gözlem Heyeti tarafından bir kez daha ertelendi.

Partizan tutsağı **Fırat Akgül**, kaldığı Elazığ Hapishanesi'nden sürgünle Adana Suluca'daki Y Tipi (kuyu tipi) hapishanesine götürüldü. Akgül'den 4 gün boyunca haber alınamadı. Marmara Hapishanesi'nden Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesi'ne sürgün edilen **Dursun Er** ve **Ünal Yiğit** yaptıkları 3 günlük açlık grevinin ardından iletişim cezasına çarptırıldı.

Urfa 1 Nolu T Tipi'nde tutulan **Ayhan Bayar** ve Tokat T Tipi Hapishanesi'nde tutulan **Kamuran Taş** 30 yıllık infazlarını tamamlamalarına rağmen Gözlem Heyeti'nin verdiği disiplin soruşturmaları sonucunda tahliyeleri ertelendi. Urfa 2 Nolu T Tipi'nde kalan **İrfan Kiper** ise 6 yıl 3 aylık cezası tamamlanmasına rağmen tahliye edilmedi. ÖHD'nin yaptığı açıklamada Ayhan Bayar'a “PKK'yi terör örgütü olarak görüp görmediği, süreç olumsuz sonuçlanır ve yeni bir örgüt kurulursa katılıp katılmayacağı”nın sorulduğu öğrenildi.

Hapishaneler, her dönem komünistler ve devrimciler açısından önemli bir direniş mevzisi. Egemenler düzenlerini sürdürebilmek için kendine muhalif kesimleri sürekli baskı altında tutmaya çalışır. Öncü kesimleri hedefe çakar, onları yoketmeye çalışır. Bunun önemli araçlarından biri de hapishanelerdir. Hapishaneleri sadece bir tecrit olarak değil, bir “öğütme aracı” olarak da kullanırlar. Oralardan çıkanlar bir daha başkaldırmaya cesaret edemesin isterler. Düşüncelerinden soyutladıkları ve kişiliksizleştirerek bir müsveddeye dönüştürdükleri insanları yönetmek daha kolaydır çünkü.

Komünist ve devrimciler başta olmak üzere onurlu insanlar bu uygulamalara karşı her zaman direnmiştir. Bu direnişlerde, açlık grevleri ve ölüm oruçlarında şehit düşen binlerce devrimci ve komünist tutsak vardır. Bugün de direnişler sürüyor...

Döneme göre hapishanelerin mimari yapısı da değişmektedir. **Emperyalist-kapitalist sistem, insan haklarından, demokrasiden ne kadar dem vurursa vursun, hapishaneler sözde daha “modern”, gerçekte daha insanlık dışı hale gelmiştir.** Günümüzde farklı isimlerle adlandırılan bu hapishaneler, duvarların daha da yükseldiği bir kuyuya dönüşmüştür.

Türkiye, hapishane inşası konusunda oldukça yol almış durumda. Tecrit ve izolasyonu derinleştirerek ilerliyor. 12 Eylül darbesinin ardından kitle hareketini bastırmak için yüzlerce cezaevi yapıldı. Özel Tipler, E Tipleri, F Tipleri derken, son 4 yıldır Yüksek Güvenlikli S ve Y tipi yani “Kuyu Tipi” hapishanelerin yapımına hız verildi. Kentlerin ekonomisini “geliştirmek” amacıyla hapishaneleri dört bir yana yaydıkları ve yeni inşaatların devam ettiği biliniyor.

Avrupa Konseyi’nin 2023’te yayınladığı 2022 yılı nüfus ile cezaevinde bulunma oranları raporuna göre, **Türkiye’de her 100 bin kişiden 355’i hapis-teydi. Bu oran Avrupa Konseyi ülkelerinde ortalama 117 kişiydi.** Üstelik 2020 ve 2023’te yapılan infaz değişiklikleriyle 200 bin tutuklu ve hükümlü hapishanelerden çıkmış olmasına, birçok yeni cezaevi açılmış olmasına rağmen, hapishane kapasitesinin çok üzerinde tutsak var.

Yüksek Güvenlikli, S ve Y Tipi hapishaneler 2020’den sonra inşa edilmeye başladı. Bu tipte 42 hapishane açıldı. Adalet Bakanlığı verilerine göre 2020 yılında 23, 2021 yılında 32, 2022 yılında 22, 2023 yılında 16 değişik tip ve mimaride hapishaneler açılmış. Hala yapımına devam eden hapishane sayısı 12. Toplamda sayı 402’ye ulaşmış durumda. **2024 verilerine göre toplam kapasitesi 295 bin 328’dir. 2025 sonuna yaklaştığımız bu süreçte, yeni tutuklamalarla 400 bini aşkın kişi hapis-te.**

Kuyu tipi hapishanelerinin “tehlikeli” olarak nitelendirildiği tutsaklar için yapıldığı söyleniyor. **Devrimci tutsakları, vahşice insan öldürenlerden daha “tehlikeli” buluyor olmalı ki, önce onları koymaya başladılar.** Bu hapishanelerde genelde tek kişilik hücreler var, çok az sayıda üç kişilik hücreler de bulunuyor. 12-13 metrekare olan ve içinde banyo, mutfak, ranza bulunan hücreler bunlar. Camları da boş alanlara bakıyor. Birinci ve ikinci katlardaki pencereler demir korkulukların yanı sıra, dar çelik

ağlarla kapatılmış. Bu durum **tutsakların havayla ve güneşle temasını engelliyor. Ayrıca boşluğa bakan pencerelerden, hafif bir gürültü bile çok yoğun bir rahatsızlığa yol açacak biçimde yayılıyor.** Kameralar ise hücrelerin içini görecektir şekilde çelik kafeslerin üstüne yerleştirilmiş. 3 kişilik hücrelerde kameralar içeriye takılı. Hücre kapıları elektronik olarak açılıp kapanmakta, **herhangi bir insanla temas edilmemektedir. Bir ihtiyaç olduğunda gardiyanlarla megafonla iletişim sağlanıyor. Yani hücredeki bir tutsak, çok uzun bir süre hiç insan sesi duymadan, dört duvarın arasında kalabiliyor.** Acil bir durum olduğunda (deprem, patlama, yangın vb) elektrikler kesildiğinden tutsakların kapıların kilitli kalması ve ulaşılabilmesi de ayrı bir tehlike.

Tutsakların havalandırma hakları, “ağırlaştırılmış müebbet” koşullarına tabi. **Diğer hapishanelerde sabah güneş doğması ve akşam güneş batımıyla uygulanan havalandırma hakkı, tek kişilik hücrelerde günlük 1.5 saat. Üstü elektrikli ve çelik tellerle kapatılmış 63 metrekare olan havalandırmalara, tutsaklar hücrelerinden çıkarılarak götürülüp getiriliyor.** Hücrelerden uzak bir yerde olan havalandırmada, tutsakların tuvalet ve diğer ihtiyaçlarını karşılamaya dönük bir düzenleme, yağış ya da yakıcı güneşten korunmaya dönük bir önlem de bulunmuyor. Bu nedenle kimi zaman bu süre daha da kısalabiliyor.

Bu hapishaneler sadece tutsaklar için değil, onları ziyarete gelen yakınları ve arkadaşları için de ayrı bir işkencedir. Şehir dışlarına yapılan hapishanelere ulaşım bir problemken, ziyaret saatleri de başka bir sorun yumağıdır. Tutsaklar görüşe giderken, ne diğer tutsakları görebiliyor, ne de ziyaretçileri. Her tutsağın ziyaret saati diğerleriyle yalıtılmış bir şekilde planlanıyor.

Kuyu tipi hapishaneler mutlak tecrit üzerine kurgulanmış. Kimseyle temas etmeden ve havalandırma saatleri dışında küçük bir hücrede hareketsiz, sosyal bir iletişim kurmadan kalmak, insanı insan yapan en önemli unsuru deforme ediyor; düşünme ve konuşma yetisini de kısırlaştırıyor. Ayrıca bu kadar büyük bir tecrit, her türden psikolojik sorunu üreten ve derinleştiren bir rol oynuyor.

Tutsaklarla muhatap olan gardiyanların yaşadıkları yerler de kampüs olarak inşa edilen hapishane alanı içerisinde bulunuyor. Bu durumda devlet

personelinin de -ki genelde özel seçilmiş tiplerin görev yaptığı düşünülüyorsa- asosyal olması kaçınılmaz.

Devrimci tutsakların her gün sürgün edilerek buralara taşındığı haberleri geliyor. Daha hapishaneye girildiği anda gardiyanların çıplak arama dayatması ve saldırılarla ilk mesajlar veriliyor. Tutsakların iletişim, sağlık, sosyalleşme hakları, yayınlara ulaşım hakları sürekli kısıtlanıyor. Devrimci tutsakların uzun yıllar süren direnişlerle kazandığı ve yasalara soktuğu hakları gasp etmek için, devletin var gücüyle çalıştığı ortada.

Kuyu tiplerine karşı son dönemde açlık grevleri ve ölüm oruçları artmış durumda. Dışarıda da başta tutsak aileleri olmak üzere insan hakları örgütleri eylemler düzenliyorlar.

TAYAD’lı aileler, direnişçilerin sesini duyurmak için eylemler yapıyor. Ankara’da Kurtuluş Parkı’nda oturma eylemleri sürüyor. Ayrıca dünyanın çeşitli ülkelerinde de oturma eylemleri ve protestolar devam ediyor. İHD, ÇHD ve Tabipler Odası da açıklamalarla dikkat çekmeye çalışıyor.

4 Eylül 2025 itibarıyla, ölüm orucu ve açlık grevini sürdüren tutsakların adları:

Serkan Onur Yılmaz- 298. gün

Ali Aracı- 199. gün

Ayberk Demirdöğen- 177. gün

Fikret Akar- 159. gün

Ümit Çobanoğlu- 98. gün

Fırat Kaya- 40. gün

Gürkan Türkoğlu- 38. gün

Tahsin Sağaltıcı- 38. gün

Hüseyin Özen- 38. gün

Ali Dilmen- 25. gün

Seval Aracı- 20. gün

27 Ağustos’ta İHD İstanbul Şubesi konuyla ilgili basın açıklaması yaptı. Kuyu tiplerindeki direnişçilerin durumunun anlatıldığı açıklamada, *“ölümler ve kalıcı sakatlıklar olmadan mahpusların taleplerinin kabul edilmesi için yetkilileri acilen harekete geçmeye çağırıyoruz”* denildi.

4 Eylül’de birçok kitle örgütünün yer aldığı bir basın açıklaması yapıldı. TTB, THİV, İHD, ÖHD, ÇHD, TAYAD, MED TUHAD-FED, SES’in katıldığı toplantıda, her yıl artan tutsak sayısına dikkat çekildi, kuyu tiplerindeki hapishanelerdeki tecrit koşulları ve buna karşı verilen direniş anlatıldı. *“Kuyu tipi hapishaneler kapatılmalı, yenilerinin yapılması durdurulmalı, tecritteki mahpuslar diğer hapishanelere sevk edilmeli, açlık grevi ve ölüm orucundaki mahpusların talepleri kabul edilmeli”* denildi.

Hiçbir dönem komünist ve devrimci tutsaklar izolasyona boyun eğmedi, düşüncelerinden taviz vermedi. Kuşkusuz “güvenlikli” hapishanelerin işlevsiz hale getirilmesinin en önemli yolu, işçi ve emekçiler başta olmak üzere toplumsal kesimlerinin mücadeleyi yükseltmesidir. Zaten devlet de toplumsal patlamanın ayak seslerini duyduğunda, herkesi “terörist” olarak görüyor ve gözaltı-tutuklama furyası başlatıyor. **“İçeride dışarıda hücreleri parçala” sloganının gerçeğe dönüşmesi, egemenlerin en büyük korkusudur.**

Kuyu tipi hapishaneler derhal kapatılmalı, devrimci tutsakların tüm talepleri kabul edilmelidir.

Bir bayrak gibi en önümüzde yürüyen

Ekim ayı, biz komünistler açısından dünyayı sarsan Ekim devriminin yıldönümünün yanı sıra, tüm devrim ve sosyalizm şehitlerini andığımız bir aydır. Onun için önemi ikiye katlanmaktadır. **29 Eylül 1980’de faşist cuntaya sıkılan ‘ilk kurşun’ Osman Yaşar Yoldaşcan’ın ölümüyle başlayıp 31 Ekim’de bir trafik kazasında yitirdiğimiz Sezai Ekinci yoldaşın ölümüne kadar geçen bir aylık sürede yitirdiğimiz Ataman İnce, Remzi Basalak, Şaban Budak ve Nilgün Gök yoldaşların şahsında, tüm devrim ve sosyalizm şehitlerini bu ayda anıyoruz.**

Ekim ayını ‘devrim şehitlerini anma ayı’ ilan edişimizin bir nedeni, en fazla şehidi bu ay içinde vermemiz ise, bir diğer nedeni de Ekim devrimiyle çakışmasıdır. Dünyada ilk sosyalist devrimi gerçekleştiren onuruna sahip olarak Ekim devrimi sırasında şehit düşenler başta olmak üzere, tüm devrim ve sosyalizm şehitlerini anıyor ve onların ideallerinin hala yaşadığını haykırıyoruz. Biliyoruz ki, onlar kanlarıyla Ekim devrimini kızıştırdılar. Ve yine biliyoruz ki, yeni Ekim’ler onların kanlarıyla yaratılacak!

* * *

Mücadelemizin ve örgütümüzün tarihinde şehitlerimizi buluruz. Onların emekleriyle örüldür tarihimiz. Onlar buzdır. Düünden geleceğe kurulan köprüdür. Dün gibi bugün de mücadele çağrısı, aşılacak bir eşik, hedefe doğru atılan bir adımdır. Zor dönemlerde de atılım yıllarında da bize yol göstermişlerdir. Onun içindir ki, karanlığı yaran, gelecek umudunu büyüten gün ışıkları olarak yüreğimize, bilincimize kazındılar.

İlk şehidimiz **Azmi Akan**, Sezai Ekinci’nin komutasındaki silahlı bir eylemde, 18 Nisan 1979’da kucakladı ölümü. Komutanını ise yıllar sonra bir trafik kazasında kaybettik. ‘74’ten bu yana mücadelenin her cephesinde yetkinleşen **Sezai Ekinci**’nin, örgütümüzün her yapı taşında emeği vardır. Türkiye devrim tarihinin yetiştirdiği seçkin askeri ve siyasi örgütçü, sakınmasız dava adamıdır O.

Azmi yoldaşın ardından **Ali Algül, Hamit Tekin** ve **Hacı Köse** yoldaşlar peşpeşe şehit düştü. Üçü de yiğit ve seçkin kadrolardı. Ali henüz 19’unda İMT’ye (İleri Militerler Toplantısı) katılmış genç bir komünist; Hamit, 15-16 Haziran direnişinde bizzat yer almış bir işçi önderi; Hacı, militan, inisiyatifli, bir önder idi. En zor günlerde devletle çatışırken, HK revizyonistleri tarafından hedef seçildiler.

Devrimimizin zor yılları oportünizmin rengini gösterirken örgütümüz, Osman Yaşar’ın “hücum ruhu” ile karşıladı faşist cuntayı. **Osman Yaşar Yoldaşcan** karanlığa sıkılan “ilk kurşun” oldu; güneşe yollanan ilk selam. MK üyesi, ilk askeri komutanı, önder komünistin adı, savaş çağrısı; yaşamı, kendini davaya adanmanın örneği oldu. İhtilalci komünistlerin 12 Eylül gibi zorlu bir sınavdan başı dik çıkmasında ve bu direnişçi mayanın tutmasında baş mimardır O. Bir doruk, bir semboldür. Ardından **Metin Aydın** fırladı öne, “Adana’nın Osman’ı ben olacağım” diyerek. Metin için en büyük hedef, çok

ŞEHİTLERİMİZİ ANIYORUZ!

yönlü ve yetkin bir komünist olmak, en büyük onur ise şehitlik mertebesine ulaşmaktır. Atılım yıllarımızda da **Şaban Budak** hedeflemişti Osman olmayı. Toprak, yeni Osmanlara gebeydi çoktan. ‘80’de Metin, ‘92’de Şaban komutanlarına yakışır bir şekilde sokak çatışmasında şehit düştüler. Yeni tohumlar ektiler toprağa...

Faşizmin işkencehanelerinde destan yazıldı. En değerli yoldaşlarımız, ihanetler ortasında yükselttikleri direniş bayraklarıyla abideleştiler. Sıradan bir direniş değildi bu. Türkiye devrim tarihinde yaratılan bir gelenek, yarına taşınan bir mirastı. **Mehmet Fatih Öktülmüş**, gezdirildiği tüm işkencehanelerde direnişi varolan geri mevzilerden doruklara tırmandırdı. **Selma Aybal, Hacı Köse, Kenan Özbilek, Songül Kayabaşı** bu geleneğin yapı taşı oldular. **Ataman İnce**’ye günlerce sordu işkenceciler: “Kimsin sen?” “Ben komünistim” dedi yalnızca. O, mücadelenin her cephesinde baş eğmez bir savaşıydı. Uzlaşmaz bilinci işkencede de netti. Bu netlikle ölümsüzleşti. Sokak infazından yaralı olarak işkence tezgahına çekilen Selma Aybal, 19 yaşında direnerek ölümsüzleşirken gencecik yaşıyla dönekliğe, hainliğe, kavga kaçkınlığına inen şamar oldu...

“Bu gelenek geliştirilmeli” diye düşünürdü hep **Remzi Basalak**. Masaya inen tekmesiyle bir

ilktir. Teşhir masasının arkasında durmamanın yaratıcısıdır. İşkencede de sorgulayan, meydan okuyandır. Böyle taşınmalıdır Fatih’in mirası, böyle ilerletilmelidir. Dilini koparırlar Remzi’nin, ellerini kesip alnını ezerler. Ama O, bir devdir artık. Arkasından gelenler için bir ölçüt...

Faşizmin karanlığında granitten bir kalemdir Sefaköy direnişi. Karanlığı yaran bir şimşek. Bir kez daha gösterirler “bu havalarda da dövüşenlerin olduğunu”. **Mehmet Ali Doğan** ve **Aslan Tel** yoldaşlar ölümsüzleşir bu direnişte. **İsmail Cüneyt** ise kısa bir süre sonra yakalanıp kurşuna dizilir.

Her komünistin genel niteliklerinin yanı sıra öne çıkan, adeta onunla simgeleşen özellikleri vardır. M. Fatih denince alçak gönüllülük ve fedakarlık gelir akla. Osman Yaşar denilince soğukkanlılığı ve askeri dehası. İsmail Cüneyt ise kendini aşmanın örneğidir...

Mehmet Fatih Öktülmüş bir Kutup Yıldızı’dır. İşkence odalarının, cezaevlerinin, mahkeme kürsülerinin Fatih’idir. Ölümüne sadece bir soluk varken “Bana 14’lümü getirin, beyazlar Stalingrad’a saldırıyor” sözleri dökülür ağzından. Fatih, geleceğin toplumunun ve insanının nasıl olacağını gösterir kendi şahsında... Ölüm, onu direnişini doruklara çıkardığı ‘84 Ölüm Orucu’nda bulur. Daha doğrusu O ölümü bulur; çünkü ölümün mükafatı, direniş çizgisi olacaktır... ‘96 yılında **Osman Akgün, Tahsin Yılmaz, Ulaş Hicabi Küçük**, Fatihlerce çoğalırlar...

Yeni dönem, yeni kavgaları ve bu kavgada öne çıkan yeni şehitleri gerektirir. Onlar açar yolu. İhtilalci komünist hareketin mirasını ölümleriyle yarına taşıyan gencecik fidanlardır onlar. “Dünyayı istiyoruz”un devrimci tutkulu, militan ruhunun simgeleri. **Yunus Durmaz, Eralp Yazar, Nilgün Gök, Zeynep Poyraz, Hakan Çabuk, Hicabi Küçük, Nurettin Demir**... Hepsi, kapitalizmin çirkeflerinden arınmanın, gelecek toplumun güzelliklerini solutmanın örneğidir. “Yeni çağın çocukları”dır.

* * *

“Tarihimiz Şehitlerimizle Örülüdür” cümlesi anlam yüklüdür. Onları tanıdıkça, yaşamlarının en verimli olduğu ve sıçrama yapabilecekleri anlarda şehit düştüklerini, ama ölümleriyle de örgütü ve devrimi bir adım daha ileriye taşıdıklarını görürüz. Tüm şehitlerimizin soylu yaşam ve ölümleri; amaç ve ideallerimize sıkıca sarılmanın yemini olmalıdır.

Şehitlerimiz; **İsmail Gökhan Edge, Attila Acartürk, Muzaffer Mutlu, Fevzi Aslansoy, Azmi Akan, Ali Algül, Hamit Tekin, Hacı Köse, Vedat Çataltepe, Kenan Özbilek, Serdar Yılmaz, Songül Kayabaşı, Osman Yaşar Yoldaşcan, Metin Aydın, Mehmet Ali Doğan, Aslan Tel, İsmail Cüneyt, M. Fatih Öktülmüş, Selma Aybal, Ataman İnce, Yunus Durmaz, Eralp Yazar, Şaban Budak, Remzi Basalak, Sezai Ekinci, Nilgün Gök, Zeynep Poyraz, Hakan Çabuk, Tahsin Yılmaz, Osman Akgün, Ulaş Hicabi Küçük ve Nurettin Demir, Talat Sürer** yoldaşların şahsında tüm devrim ve sosyalizm şehitlerini anıyor, önlerinde saygıyla eğiliyoruz.

*Ey bugünden yarını görenler
Yekpare mermer dediler adınıza*

Yekpare mermer

*Kavganın kuraklığında denizleşirken
Aşkın sularında sonsuzlaşırken dediler*

*Gecenin karnında gündüzleşirken
Ölüm orucunda şiirleşirken dediler*

Ve kuraklığın 75. gününde

Bir filizde bahçeleşirken

Bahçeler dolusu çiçekleşirken dediler

Yekpare mermer dediler adınıza

Ki koca bir tarihi sözleriniz

Der ki şimdi her okunuşunda

Dikileceğiz karşısına bu gecenin

Dağlarla ormanlarla dikileceğiz

Ve asla çekilmeyeceğiz

Sularla birlikte aşp çağları

Güneşle birlikte yükseleceğiz

Öyle yalansız, öyle içten

Bitinceye dek yürüyeceğiz

Ama hiçbir zaman bitmeyeceğiz...

Adnan Yücel

9 Ekim 1967- Che Guevara katledildi

1928'in 14 Haziranı'nda Arjantin'de başlayan yaşamı, 9 Ekim 1967'de Bolivya'da katledilene kadar, sürekli bir yük-seliş içinde geçti. Başegmemenin, isyanın simgesi oldu.

Üniversiteyi bitirmeden 1951 yılında motosikletle Latin Amerika turuna çıkarak, insanların durumunu gördü. Guatemala'ya gitti ve burada birçok ülkeden devrimciyle tanıştı. Guatemala'da solcu hükümete karşı yapılan darbeye direnişle karşılık verildi ve Che, bu direnişlerde yer aldı. Daha sonra Meksika'ya geçti. Emperyalizm konusundaki fikirleri netleşince, tüm benliğiyle devrimci mücadeleye atıldı. Küba devriminin lideri Fidel Castro ile tanıştı ve 26 Temmuz Hareketi'ne katıldı. Örgütün doktoru olarak başlayan görevi, elde silah dövüşen bir önder konumu-na kadar yükseldi. Sierra Meastra dağlarında gerillaların eğitiminden planların çizilmesine kadar, her alanda görev aldı.

Devrim yapıldıktan sonra devletin çeşitli bakanlıklarında görev yaptı. Diğer ülke devrimlerine yardım etmek için, Kongo'ya gitti ve gerillaları eğitti, onlarla birlikte savaştı. Daha sonra Bolivya'ya geçti. Bolivya Ulusal Hareketi'nin teorik ve askeri yönde eğitilmesinde görev aldı. Che, bir muhbirin ihbarı sonucunda, gerilla birliğiyle birlikte kuşatıldı ve sağ yakalandı. 9 Ekim'de işkenceyle katledildi. O, dünya devrim tarihinin en çok tanınan enternasyonalist devrimcilerinden biri oldu.

☆ 1 Eylül 1939- Faşist Hitler Almanya'sının Polonya'ya girerek II. paylaşım savaşını başlat-tığı gün, BM tarafından "dünya barış günü" ilan edildi.

☆ 1 Eylül 1987- 12 Eylül tutsak ailelerinin örgüt-lenmesinde aktif yer alan Didar Şensoy, tutsaklar için yapılan bir eylem sırasında yaşamını yitirdi.

☆ 2 Eylül 1969- Vietnam devriminin önderi Ho Chi Minh yaşamını kaybetti.

☆ 6-7 Eylül 1955- İstanbul ve İzmir'de ırkçı saldırılar ile azınlıklar üzerinde terör estirildi. Bu, kontrgerillanın ilk eylemlerinden biriydi.

☆ 8 Eylül 1943- Çekoslovak yazar Julius Fučík, Nazi kamplarında idam edildi.

☆ 9 Eylül 1976- Çin devriminin önde-ri Mao Zedung öldü.

☆ 9 Eylül 1984- Yılmaz Güney yaşamını yitirdi.

☆ 10 Eylül 1920- Türkiye Ko-münist Partisi kuruldu.

Bakü'de Mustafa Suphi önderli-ğinde toplanan Türkiyeli komünistler, 15 ayrı örgütten 75 delegeyle Türkiye Komünist Partisi'ni kurdular. Partinin kurulmasından sonra ülkeye giriş yapan Mustafa Suphi ve 15 yoldaşı, Kemalist burjuvazi tarafından Karadeniz'de boğdu-ru olarak katledildiler. M.Suphi'lerin katledilmesinden sonra TKP, revizyonist bir zemine çekilerek Kemalist burjuvazinin uzantısı haline getirildi.

☆ 11 Eylül 1973- Şili'de Pinochet liderliğinde ABD yanlısı askeri faşist bir darbe gerçekleşti.

Solcu Devlet Başkanı Allende, teslim olmayı red-dedince katledildi. 36 bin kişi işkencelerde ve sokak infazlarında öldürüldü.

☆ 12 Eylül 1977- Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ırkçı yönetime karşı silahlı dire-nişin lideri Steve Biko işkenceyle öldürüldü.

☆ 16 Eylül 1976- DGM'ler işçilerin direnişiyle, açılmadan kapanmak zorunda kaldı. DGM direnişi işçi hareketinin örnek bir siyasal eylemiydi.

☆ 20 Eylül 1985- Halk müziği sanatçısı Ruhi Su, pasaport verilmediği için hastalıktan öldü.

☆ 20 Eylül 1992- Kürt aydın Musa Anter katledildi.

☆ 21 Eylül 1995- Buca Cezaevi'nde hak gaspla-rına direnen tutsaklara karşı yapılan saldırıda dört DHKP savaşçısı katledildi.

☆ 23 Eylül 1973- Şilili ozan Pablo Neruda öldü.

☆ 22 Eylül 1976- Profilo fabrikasında 17 işçinin işten atılmasına karşı büyük bir direniş başladı.

☆ 24 Eylül 1969- '68 hareketinin önderlerinden Taylan Özgür polis tarafından katledildi.

☆ 25 Eylül 1996- Diyarbakır Cezaevi'nde 9 yurt-sever tutsak katledildi.

☆ 25 Eylül 2012- Halk ozanı Neşat Ertaş öldü.

☆ 26 Eylül 1999- Ulucanlar Cezaevi'nde 10 devrimci tutsak katledildi.

☆ 28 Eylül 1864- I. Enternasyonal kuruldu

☆ 29 Eylül 1902- Maden işçilerinin direnişini anlatan Germinal'in yazarı Emile Zola öldü

☆ 1 Ekim 1949- Mao Zedung önderliğinde Çin halkı devrimi gerçekleştirdi ve Çin Halk Cumhu-riyeti kuruldu.

☆ 5 Ekim 1934- İspanya'nın Asturias bölgesinde maden işçilerinin ayaklanması sonucu İşçi-Köylü Cumhuriyeti kuruldu. Faşist Franco'nun saldırısına karşı haftalarca süren direnişin ardından ayaklanma bastırıldı.

☆ 6 Ekim 1984- Dev Yol davasından İlyas Has İzmir'de idam edildi.

☆ 7 Ekim 2015- Şair Sennur Sezer öldü.

☆ 7 Ekim 1988- Tuzla'da dört TKP-ML TİKKO militanı katledildi.

☆ 8 Ekim 1980- Kurtuluş davasından Necdet Adalı 12 Eylül'ün ilk idam ettiği devrimci oldu.

☆ 9 Ekim 1978- Ankara-Bahçelievler'de sivil faşistler 7 TİP'li öğrenciyi katlettiler.

☆ 11 Ekim 2005- Şair Atilla İlhan öldü.

☆ 14 Ekim 1971- Hikmet Kıvılcımlı öldü. 22 yıl cezaevinde kalan ve işkencede direnişiyle öne çıkan Hikmet Kıvılcımlı, 12 Mart sonrası arandığı için gittiği Zagreb'de öldü.

☆ 17 Ekim 1889- Rus yazar Çernişevski öldü. "Nasıl Yapmalı" adlı romanıyla, düşünüy kurduğu toplumu anlattı ve eseri dünyaca ünlendi. Lenin de, Çernişevski'den çok etkilendiğini söyleyecekti.

☆ 18 Ekim 1977- Almanya'da RAF militanları hücrelerinde katledildiler.

☆ 21 Ekim 1984- Kürt şair Cigerxun öldü.

☆ 22 Ekim 1937- Dersim katliamı

Devletin Mart ayında başlattığı saldırı, Dersim'de direnişle karşı-landı. Onbinlerce Dersimli katledil-di, toprağınan, yurdundan ko-partılarak sürgüne gönderildi. Direnişçi ve savaşçı niteliğiyle tanınan Dersim halkını asimile etmek ve tahakküm altına almak, devletin amacı.

☆ 24 Ekim 1984- Devrimci Yol davasından Hıdır Aslan İzmir'de idam edildi.

☆ 26 Ekim 1980- HDÖ dava-sından Serdar Soyergin idam edildi.

Hainleşme ve itirafçılaşma üzerine*

"İtirafçılar toplumun yüzkarasıdır. Hiçbir şey toplumu onların kafasındaki pislik kadar kirletemez. Yalan, dalavere ve sansasyon tek besinleridir."
Heinrich Böll

CHP'li belediyelere yapılan operasyonlar, itirafçılık-hainleşme olgusunu yeniden gündemleştirdi. Devletin itirafçılaştırma politikası yeni değil elbette. Komünist ve devrimci örgütlere yapılan operasyonlarda itirafçılık sürekli kullandı. Özellikle 12 Mart, 12 Eylül gibi darbe yıllarında, baskıların arttığı her dönemde itirafçılaştırma politikasının ön plana çıktığını görüyoruz.

Bu aynı zamanda burjuva hukukun askıya alınması anlamına geliyor. Maddi bir delile dayanmadan, sadece itirafçıların ifadeleriyle (iftiralarıyla) bir kişiyi ve kurumu yargılamak-cezalandırmak, burjuva hukuk kurallarına bile aykırı çünkü. Ama bu dönemlerde kararların hukuka uygun olup olmaması önemsenmiyor. Kendi koydukları yasaları çiğneme pahasına yönetimlerini ayakta tutmaya çalışıyorlar. Yargılamalar da hukuki değil, siyasi oluyor.

AKP'nin son yıllarında itirafçılaştırma politikasının öne çıkması, nasıl bir dönemden geçtiğimizi de gösteriyor. Darbe yıllarını aratmayan baskı ve şiddetle, kural tanımaz keyfi bir yönetimle karşı karşıyayız. İtirafçılaştırma politikası, bunun somut göstergelerinden biri.

Uzun bir süredir devrimci-demokrat kurumları çöktürmede kullandıkları en önemli silahları oldu itirafçılar. Soruşturmalar, iddianameler, asıl olarak itirafçıların iftiraları üzerine oturuyor. Ya öncesinden alınan düzmece ifadelerle operasyon düğmesine basılıyor, ya da operasyon sırasında-sonrasında yeni itirafçılarla suçlamalar pekiştiriliyor, arttırılıyor. Örneğin Çağdaş Hukukçular Derneği'nin Başkanı Selçuk Kozağaçlı ve birçok yöneticisi bu şekilde yargılanıp ceza aldılar. Keza ESP'ye dönük son operasyon, itirafçıların yalanları üzerine gerçekleşti. Daha pek çok örgüt ve parti bu şekilde operasyonlarla, haksız yere uzun tutukluluk ve ağır cezalarla karşı karşıya kaldı.

Şimdi de CHP gibi bir düzen partisini geriletmek amacıyla devreye sokulmuş durumda. CHP'li belediyelere yapılan

operasyonlarda gözaltına alınan veya tutuklananlar, itirafçı olmaya zorlanıyor. En hafifinden "ya uzun yıllar içeride yatarsın, ya da istediğimiz ifadeyi imzalayıp çıkarsın" diyerek, itirafçılık dayatılıyor. Kimisine de daha içeri düşmeden korku salınarak itirafçı olması sağlanıyor. Elbette birçok vaatle birlikte...

Bir prototip: Özlem Çerçioğlu

CHP belediyelerine operasyon üzerine operasyon yapıldığı bir dönemde, Aydın Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu'nun AKP'ye geçmesi, günümüzdeki itirafçılaştırma-hainleşme politikasının en tipik örneği, prototipi oldu. Onun için üzerinde durmakta fayda var.

Çerçioğlu, AKP'ye geçerken yaptığı konuşmayla ve sonrasında Sabah Gazetesi'ndeki röportajıyla, hainleşmenin nasıl bir kimlik-kişilik yarattığını bir kez daha gözler önüne serdi. Her cümlesinin başına "cumhurbaşkanımızın himayesiyle" diye başlayan **Çerçioğlu, boyuneğdiği kişiye-kuruma secde ederken, ihanet ettiği kişi ve kurumları suçlamaktan, tehdit etmekten de geri durmadı. Her hain gibi boyuneğdiklerine yaltaklandı, ihanet ettiklerine saldırdı.**

Oysa CHP'li belediyeler içerisinde "yolsuzluk"la en fazla suçlanan Çerçioğlu'nun başında bulunduğu Aydın Belediyesi idi. Hakkında 22 yolsuzluk dosyası açılmıştı. Üstelik bu dosyalar CHP'li belediyelere operasyon başlamadan önce vardı. AKP medyasında adı "yolsuzluklar kraliçesi"ne çıkmıştı. Sadece yandaş medya değil, Cumhuriyet bile Çerçioğlu'nun yolsuzluklarını yazdı. Hakkında "Kırık Topuklu Kirli Kontes" adlı bir kitap da bulunuyor.

Çerçioğlu'na atfedilen sıfatlar oldukça fazla. En bilineni "topuklu efe"ydi. Fakat bu sıfatı Aydın halkının değil, Hürriyet Gazetesi'nin (Doğan grubuna ait iken) koyduğu anlaşıldı. AKP'ye geçtikten sonra ise, "topuklu efe"den "topuklayan efe"ye terfi etti!

Bugün geldiği noktada isminin önündeki sıfat "dönek"tir artık. Hangi kurumda olursa olsun, kişisel çıkarlarını korumak, kendini kurtarmak için her kim karşı tarafa iltihak ediyorsa, onun adı dönektir, haindir! Ve hainler lanetlidir. Sadece içinden çıktığı kesim tarafından değil, iltihak ettiği kesimler tarafından da sevilmezler. Hiç kimseye güven vermezler çünkü. Bugün onlara ihanet eden, yarın kendilerine de ihanet edebilir. Bunu bilirler ve hep ihtiyatlı yaklaşırlar. Çerçioğlu her cümlesinde "cumhurbaşkanımız" diyerek yaltaklanmasına rağmen, rozetini Erdoğan değil AKP kadın kolları başkanı takmıştır mesela. Sefil bir halde yaptığı konuşması, salondan doğru-düzgün alkış almamıştır. Kimi AKP'liler bu transfere açıktan karşı çıkmıştır vb...

CHP operasyonlarında birçok itirafçı çıktı. Bir kısmı AKP döneminden itibaren belediyede çalışanlardan, ya da AKP'yle iş yapanlardan oluşuyor. CHP'li olarak belediyede görev alan kişiler de var tabii. Ama Çerçioğlu "hainlik kulvarı"nın zirvesine oturdu. Bunda CHP'nin vitrininde yer alması, 4 dönemdir Aydın'da belediye başkanı seçilmesi, sınırlı sayıda kadın

Uzun bir süredir devrimci-demokrat kurumları çöktürmede kullandıkları en önemli silahları oldu itirafçılar. Soruşturmalar, iddianameler, asıl olarak itirafçıların iftiraları üzerine oturuyor. Ya öncesinden alınan düzmece ifadelerle operasyon düğmesine basılıyor, ya da operasyon sırasında-sonrasında yeni itirafçılarla suçlamalar pekiştiriliyor, arttırılıyor. Şimdi de CHP gibi bir düzen partisini geriletmek amacıyla devreye sokulmuş durumda.

başkandan biri olması gibi nedenler sıralanabilir. Fakat daha önemlisi, **hiçbir belediye başkanı itirafçı olmayı kabul etmezken -ki haklarındaki suçlamalar Çerçioğlu ile kıyaslanamaz- Çerçioğlu'nun buna tevessül etmesidir.** AKP'nin kitle tabanını yitirdiği bir dönemde AKP'ye kan taşıması, CHP'ye ve CHP'li belediyelere saldırıya geçmesidir.

İçinden çıktığı kuruma-kesime saldırmak, hainliğin en tipik özelliğidir. Çerçioğlu da öyle yaptı. Yandaş medyanın “amiral gemisi” Sabah’a verdiği röportajda, yıllardır belediye başkanlığını yaptığı Aydın’ın ilçesi olan Kuşadası Belediyesi’ni yolsuzlukla suçladı. Ve bu durumu CHP yönetimine, Özgür Özel’e bildirdiği halde, sessiz kalmakla itham etti.

“Hain”lik böyle bir şey! O güne dek birlikte çalıştığı, ortada bir “suç” varsa, birlikte işledikleri arkadaşlarını ihbar etmek, örgütünün-partisini suçlamak! Karşı safa geçişini meşrulaştırmak için buna ihtiyacı var! Çerçioğlu da AKP'ye geçişini CHP'deki yolsuzluklara bağladı, “*gerekirse tek tek açıklamam*” diyerek tehdit etti. AKP'nin ondan beklediği “hizmet” de buydu zaten. Daha düne kadar Çerçioğlu için “yolsuzluk kraliçesi” diye manşet atan Sabah, hemen mikrofonu uzatıp “açıkla bakalım” dedi. O da en yakınından başladı ötmeye...

Artık AKP'nin ihtiyaç duyduğu her konuda konuşacak, sağa-sola iftira atacak! Çünkü önüne sürülen 22 dosya var! AKP'ye geçmeden önce yakınlarına, “*ben aylarca hapis yatamam*” dediği söyleniyor. Çerçioğlu gibi hainlerin canı, hiçbir suçu olmadığı halde yıllardır hapis yatanlardan daha kıymetli! Karşılaşacağı zorluklara onurluca katlanmak yerine, onursuzluğu, rezilleşmeyi, düşkünleşmeyi seçebiliyorlar. **Ömür boyu alınlarında kara bir leke olarak “hain” damgasıyla dolaşmanın ağırlığını ya bilmiyor ya da önemsemiyorlar. Dahası unutulacağını sanıyorlar. Öyle olmadığını-olmayacağını göstermek gerekiyor.**

İtirafçılık kendini inkardır

İtirafçılık, kişinin o güne dek inandığı, savunduğu görüşleri, geçmişini, dolayısıyla kendini inkar etmektir. Fakat **sadece inkarla da sınırlı değildir. O güne dek değer bildiği ne varsa karşısına geçmek, düşmanlaşmaktır.** En çıplak haliyle bir saf değişimdir.

Hiçleşmek, tüm insani değerleri yitirmek, un-ufak olmaktır.

Çoğunlukla gözaltı-tutuklanma sürecinde ortaya çıkar. Fiziki-psikolojik işkenceye dayanamayıp çözülenler veya çeşitli vaatlerle kandırılanlar, polis önlerine koyduğu ifadeyi imzalarlar. Elbette her çözülen itirafçı olmaz. Hatta pişmanlık gösteren herkes de itirafçı olmaz. **İtirafçılık, o güne dek “düşman” gördüklerinin safına geçmek, onlarla birlikte eski davasına, dava arkadaşlarına ateş açmak, onları yok etmeye çalışmaktır. Öyle ki, polislerle birlikte yoldaşlarının işkencesine katılanlar, katledenler çıkmıştır.**

İtirafçının böyle bir karaktersizliğe, kişilik bozukluğuna sahip olması gerekir. Ki bu da birdenbire ortaya çıkmaz, öncesinden başlayan sürecin geldiği son noktadır. **Değer erozyonu, ahlaki bozulma, yozlaşma ve çürüme mutlaka öncesinden başlamıştır.** Polisler de bu zayıflıklara-zaafılara oynar, onların içinden itirafçı çıkarır.

Bunun sınıfsal yönü de vardır kuşkusuz. Devrimci saflarda daha çok küçük-burjuva ve lümpen kesimlerden çıkmıştır mesela. Anti-faşist mücadelenin yükseldiği dönemlerde devrimci saflara akın eden bu kesimler, devrimin gerilediği, yenildiği yıllarda hızla aslına dönerler. Özellikle devletle açıktan yüz yüze kaldıkları dönemlerde çok çabuk yüzgeri ederler.

Elbette bu durum, devrimci hareketin başta dayandığı kitle tabanı olmak üzere birçok zayıflığını ortaya koyar. Şubede çözümlerin ve itirafçıların artmasında bu zayıflıkların rolü büyüktür. **Kuralların gevşediği, denetimin olmadığı, ideolojik-siyasi eğitimin doğru-düzgün verilmediği, kadroların yaşamına girilmediği koşullarda her tür ajan sızması da olur; işbirlikçisi, itirafçısı da çıkar.** Dolayısıyla itirafçılığa karşı mücadelenin, onu en aza indirmenin birinci kistası, bu tür eksiklikleri-yanlışları düzeltmektir.

Yoksa egemen sınıflar başta komünist ve devrimci örgütler olmak üzere muhalif kesimlerin içinden itirafçı çıkarmayı her zaman çalışır. Kullandıkları en kirli yöntemlerden biridir itirafçılık. Bütün pis işlerini onlara yaptırırlar. İşleri bittikten sonra da bir kirli mendil gibi fırlatıp atarlar.

Kaçakçıların mayınlara karşı yanlarına aldıkları bir eşek vardır. Ona “mayın eşeği” derler. Mayınlardan

korunmak için o eşeği öne sürerler. Mayın patlarsa eşek ölecektir doğal olarak. **İtirafçı da devletin kullandığı ‘mayın eşeği’ gibidir. İşlerine yaradığı sürece kullanırlar, sonra da bir posa, bir leş halinde kenara atıp giderler.**

İtirafçının kimsenin yanında bir değeri yoktur. Ailesi tarafından bile sevilmeyen, hatta utarılan bir varlıktır. Hiçbirinin yakın arkadaşı, dostu, seveni olmaz. Onları da her an satabilirler çünkü. Nitekim 12 Eylül itirafçıları, aynı hücreyi paylaştıkları başka itirafçılar hakkında da ifade vermiştir. Polisler itirafçıdan yeni itiraflar istedikçe, önce bildiklerini, sonra tahminlerini yazmışlar, onların da tükendiği noktada birbirlerini ihbar etmişlerdir. Kendi kendilerini yemeye başlamışlar, ardından “pişman itirafçılar” çıkmıştır.

Fakat bazı suçların affı yoktur. Yoldaşlarının ölümüne sebep olan, ekmeğini yediği-suyunu içtiği halktan insanlara bile zarar veren bu yaratıkların pişman olmaları suçlarını ortadan kaldırmaz. Onun için itirafçılar ölünceye dek herkesten saklanarak yaşarlar. Esasında itirafçılığı kabul ettikleri andan itibaren yaşayan bir ölüden farksızdırlar.

İtirafçılaştırma politikasının kısa tarihi

Egemenlerin itirafçılaştırma politikası, sınıflı toplumların ve devletin ortaya çıkışı kadar eskidir.

Köleciler toplumdan itibaren egemenler, işkence-zindan-mahkeme üçgeninde düzene isyan edenleri zapturapt altına almaya çalışmış, dönemler ve hainler yaratarak içten çökertmenin yollarını aramıştır. **Buna sadece bir hareketi çökertmek açısından değil, ondan sonraki olası başkaldırıları baştan zayıf düşürmek ve genel olarak kitlelerde moral bozukluğu yaratmak açısından ihtiyaç duyarlar.**

Özellikle hareketin liderlerini-sözcülerini hedef alırlar. Bir hareketi, bir düşüncüyü yok etmenin en etkili yolu, bizzat o akımın temsilcilerine nedamet getirtmektir çünkü. Bu yöntem, egemenler tarafından yüzyıllardır uygulanagelmıştır. Tarihte ünlü Galile olayı vardır mesela. 1632 yılında Roma'nın engizisyon mahkemeleri, Galile'nin görüşlerinin kutsal kitapları İncil'le çeliştiğine karar vermiş ve ölüm cezasına çarptırmıştır. Galile'den dünyanın dönmediğini tüm ahaliye ilan etmesi istenmişlerdir. Karşılığında idam edilmekten kurtulup ömür boyu ev hapsine

İtirafçılık, o güne dek “düşman” gördüklerinin safına geçmek, onlarla birlikte eski davasına, dava arkadaşlarına ateş açmak, onları yok etmeye çalışmaktır. Öyle ki, polislerle birlikte yoldaşlarının işkencesine katılanlar, katledenler çıkmıştır. İtirafçının böyle bir karaktersizliğe, kişilik bozukluğuna sahip olması gerekir. Ki bu da birdenbire ortaya çıkmaz, öncesinden başlayan sürecin geldiği son noktadır. Değer erozyonu, ahlaki bozulma, yozlaşma ve çürüme mutlaka öncesinden başlamıştır. Polisler de bu zayıflıklara-zaafılara oynar, onların içinden itirafçı çıkarır.

mahkum olacaktır. **Yaygın olarak bilinenin aksine Galile, bu isteğe boyun eğmiştir.** Bir rivayete göre, mahkeme sonrası “dünya yine de dönüyor” dediği söylenir.

Elbette dünyanın döndüğü gerçeği, bu bilimsel doğru her tür engele, yasaklamaya, ölüm cezalarına rağmen kendini kabul ettirecektir. Zaten bir başka bilim insanı **Giordano Bruno, evrenin sonsuz olduğunu ve dünyadan başka gezegenler bulunduğunu ölümü pahasına haykırarak, dönelerin yanında cesur insanların da olduğunu göstermiştir.** 1600 yılında Bruno çıplak soyularak Roma’nın meydanında yakılarak öldürülür. Fakat sonraki yüzyıllarda bir “bilim şehidi” olarak onurlandırılacaktır. Onun yakıldığı meydana heykeli dikilecek, her ölüm yıldönümünde anılacaktır.

Roma’dan önceki en büyük köleci devlet **Antik Yunan’da ise, felsefi düşüncelerinden dolayı Sokrates dinsizlikle suçlanmış hakkında ölüm cezası verilmiştir.** Sokrates’in suçlu bulunduğu mahkemede yaptığı savunma ünlüdür. Sokrates düşüncelerinden taviz vermez ve zindanda zehir içerek kendini öldürür. (MÖ 399) Sonraki yıllarda öğrencisi Platon, Sokrates’in savunmasını-düşüncelerini daha geniş kesimlere duyuracaktır.

Kısacası sınıf mücadeleleri tarihi ihanetler kadar, kahramanlarla da doludur. Ve geriye kalan onlardır. Tüm baskı ve şiddete, döneklîğe, alçaklığa, yalan ve entrikaya rağmen tarihin ileriye akışı durmaz; bundan sonra da durmayacaktır.

Kapitalist-emperyalist sistem, kendine başkaldıranların ezilmesinde, önceki sınıflı toplumlardan daha ileridedir. Her tür teknik ve düşünsel gelişimi, kendi bekasını sağlamak ve karşıtlarını imha etmek için kullanmıştır. İdeolojik bombardıman, dezenformasyon, demagoji, başlıca silahıdır. Elbette bunları şiddet unsurlarıyla birleştirerek daha etkili kılar. Ajan ve işbirlikçiler, işin bir yönüdür. **Esas olarak dönek ve hainler yaratmayı amaçlar. Onlar sayesinde elde edeceği başarıyı, hiçbir işken-ce yöntemi ve ajanı ile elde edemez çünkü. Hele ki bunlar, bir hareketin önderi, yöneticisi konumunda iseler, vuracağı darbe çok daha sarsıcı ve etkili olur.** Küçük-burjuva ve ulusal hareketlerin önderlerini teslim almadaki önemli bir başarı elde ettiklerini de söyleyebiliriz.

İtirafçılaştırma; 1927, 1951 Tevkifatları başta olmak üzere TC’nin kuruluşundan itibaren uygulanan bir yöntemdir. Fakat toplumsal mücadeleyi farklı yöntemlerle bastıramadığı zamanlarda, itirafçılaştırmaya daha fazla başvurdukları bir gerçektir. 12 Mart ve 12 Eylül böyle dönemlerdir. 12 Mart, Deniz-Mahir-Kaypak-kaya gibi devrimci önderlerin yiğit ölümlerinin yanında, önemli oranda dönek ve hainlere de tanıklık eder. 12 Eylül yılları ise, itirafçılığın yaygınlaştırıldığı, resmileştirildiği dönemdir. Mücadelenin yüksek olduğu ’80 öncesinde, hareketi bastırmaları için ‘yeni’ biçimler gerekiyordu. 90 günlük gözaltı süresi, en vahşi, yoğun işkenceler, Bastil’i aratmayacak cezaevleri, idamlar, sokak infazları, sıkıyönetim mahkemeleri ve “pişmanlık yasası”...

Emperyalist dönemin imparatoru ABD, itirafçılaştırma-dönekleştirme politikasının da başını çekti. Özellikle II. emperyalist savaş sonrası sosyalizmin dünya ölçeğindeki zaferi ve dünyanın üçte birinin “sosyalist kamp” içinde yer alması, ABD’yi oldukça telaşlandırmış, saldırganlığını arttırmıştı. “McCartycilik” olarak anılan dönemde, sadece komünistler değil, ilerici-demokrat aydın ve sanatçılar teker teker sorguya çekildi, çevrelerini suçlamaları doğrultusunda yoğun bir baskı uygulandı. Elbette her zaman olduğu gibi dönekler kadar, düşüncelerinden taviz vermeyenler, onurlu ve dik duranlar da çıktı. Sonuçta “McCartycilik” emperyalist burjuvazinin itirafçılaştırma politikasının, Ortaçağ dönemini çağrıştıran “cadı avı”nın adı olarak tarihe geçti.

Sınıflı toplumların ortaya çıkışı kadar eskiye dayanan itirafçılığın “pişmanlık yasası” adıyla yasalaşması ise, yakın bir tarihte gerçekleşmiştir. 1970’lerin sonunda İtalya’da önce kararname çıkarılır, ardından yasalaşır. ’70’li yıllar, başta İtalya olmak üzere Avrupa’da devrimci örgütlerin güçlü eylemler gerçekleştirdiği dönemdir. 1978 yılında Kızıl Tugaylar örgütünün eski başbakanlardan Aldo Moro’yu kaçırmaması, bu yasanın çıkmasında milattır. Egemenler ‘tarihsel uzlaşma’ yaparak itirafçılık gibi ‘olağandışı’ yöntemleri devreye sokarlar. Kızıl Tugaylar dahil birçok yasa-dışı örgüte ağır darbeler vurulur. Ancak kesin bir başarıdan söz edilemez. Dahası, ihbarcılığı yasalaştıran bu uygulamanın yol açtığı bir dizi açmazı yaşarlar.

Türkiye’de itirafçılaştırma politikası

ABD de “McCartycilik” dönemi, Türkiye’deki egemenleri de harekete geçirdi. ABD işbirlikçisi Demokrat Parti’nin hükümet olduğu bu dönemde, yoğun bir ideolojik bombardıman ile toplumsal muhalefet üzerinde baskılar arttı, itirafçılaştırma politikasına hız verildi. Tıpkı ABD’deki gibi, partiye hiçbir bağı olmayan sanatçılar-aydınlar sorguya tabi tutulup itirafa zorlandı. Keza ‘Komünizmle Mücadele Dernekleri’ bizzat devlet eliyle teşvik edilerek aktif hale getirildi. TKP’nin ünlü ‘1951 Tevkifatı’ da bu dönem gerçekleşti. Çok sayıda ‘itirafçı’nın çıktığı bu operasyonda, ‘Harbiye Hapishanesi’nde ‘anti-komünist cephe’

adıyla ayrı bir koğuş bile oluşturuldu.

Esasında Türkiye’de itirafçılaştırma politikası, ikinci emperyalist savaştan çok önce başlamıştır. Kemalist burjuvazi cılız bir anti-emperyalist nitelik taşıyan ulusal kurtuluş savaşı süresince en fazla desteği, yeni kurulmuş olan SSCB’den aldığı halde, komünizmi “en büyük tehlike” olarak görüyordu. Mustafa Suphi ve yoldaşlarının Karadeniz’de boğulması bu yüzdendir. TC kurulduktan sonra da ‘komünizm heyulası’ndan kurtulamadılar.

Cumhuriyet tarihinde itirafçılığın ilk kez TKP Genel Sekreteri Vedat Nedim Tör’ün 1927 yılında teslim olmasıyla başladığı genel kabul görmektedir. Vedat Nedim Tör ismi, Türkiye’de itirafçılığın-hainliğin simgesi halini alır. TKP’ye ait bütün örgütün şeması ve belgelerle polise giden Vedat Nedim, Komüntern ve SSCB de dahil her tür bilgiyi sunarak TKP’nin 1927 tevkifatını başlatan olur.

İtirafçılaştırma; 1927, 1951 Tevkifatları başta olmak üzere TC’nin kuruluşundan itibaren uygulanan bir yöntemdir. Fakat toplumsal mücadeleyi farklı yöntemlerle bastıramadığı zamanlarda, itirafçılaştırmaya daha fazla başvurdukları bir gerçektir. 12 Mart ve 12 Eylül işte böyle dönemlerdir.

12 Mart, Deniz-Mahir-Kaypak-kaya gibi devrimci önderlerin yiğit ölümlerinin yanında, önemli oranda dönek ve hainlere de tanıklık eder. Yakın devrim hayallerinden kapitalizmin ebediliğine sıçrayarak, düzen içinde kendilerine yer arayanlar az çıkmamıştır. Ancak o yıllardan bugüne isimleri akılda kalan, sadece direnenler, yiğitçe şehit düşenlerdir.

12 Eylül yılları ise, itirafçılığın yaygınlaştırıldığı, yasal bir kılıf ile resmileştirildiği dönemdir. Faşist cunta, Türkiye tarihinin en ileri toplumsal hareketini bastırabilmek için ‘yeni’ biçimlere ihtiyaç duyar. 90 günlük gözaltı süresi, en vahşi, yoğun işkenceler, Bastil’i aratmayacak cezavleri, ardarda gerçekleşen idamlar, sokak infazları, sıkıyönetim mahkemeleri, belli başlı uygulamalardır. Bunlara İtalya’dan aldıkları “pişmanlık yasası” da eklenmiştir. İşkencehanelerde uşaklaşan tipleri televizyonlara çıkartıp “pişmanız” dedirtirler, “teslim olun” çağrısı yaptırırlar.

Buna rağmen itirafçılaştırma politikasının başarılı olduğu söylenemez.

O dönem yaklaşık 1 milyon kişi gözaltına alınmıştır; siyasi tutsak sayısı 50 bin civarındadır. Bunların içinden “pişmanlık yasası”ndan yararlanmak isteyenlerin sayısı ise, yaklaşık bin kişidir. Büyük çoğunluğu da pişmanlıktan pişman olup geri dönmüştür. **Devletin resmi olarak sunduğu olanaklardan, ancak bir avuç hain yararlanmıştır. Kimisi polis ya da korucu olmuş, estetik yaptırılmış, yeni bir isim ve iş verilmiştir. Ancak buna rağmen birçok itirafçı, devrimci adaletten kurtulamaz.**

Ne var ki, ‘90’ların ikinci yarısından itibaren bir kez daha hortlayan tasfiyecilik, itirafçılığı yeniden yükseltir. **-12 Eylül’den daha fazla itirafçı çıktığını söyleyebiliriz.** İtirafçılar için ayrı bir hapishane (Kırklareli Cezaevi) tahsis edilir. Şubede çözülenler, ileride itirafçılaştırma hedefiyle Kırklareli Cezaevi’ne götürülürler. Komünist tutsakların ölüm orucu dahil aylarca süren direnişleriyle bu politikada önemli bir gedik açılmıştır.

Sonrasında F Tipleri’ni yaşama geçirmek için düzenledikleri 19 Aralık Katliamı, hem hapishanelerde hem de dışarıda yeni bir dönemin başlangıcı olur. 2000 yılında gerçekleşen bu katliam büyük bir direnişle, kitlesel ölüm orucuyla karşılanırsa da, yenilgi durdurulamaz. Devrimci örgütler önemli darbeler alır; yasalılık, parlamentarizm baskın hale gelir, şubede çözümler ve itirafçılığa artar.

İtirafçılığa politikasının asıl olarak yenilgi dönemlerinde öne çıkarıldığı ve o dönemlerde başarılı olduğu bu kısa tarihçeden de anlaşılacaktır.

İtirafçılığa karşı mücadele

Bugün itirafçılaştırma yeniden ve daha boyutlu olarak karşımızda. Artık sadece komünist ve devrimci örgütlere, Kürt hareketine karşı değil, siyasi partilerin kendi aralarındaki mücadelesinde de kullanılıyor.

CHP’den gözaltına alınanlara itirafçılık dayatması karşısında **İmamoğlu’nun “kimse benim için acı çekmesin, aileleri ve çocuklarıyla sınanmasınlar; önlerine konan ifadeyi imzalasınlar” demesi, büyük bir hatadır. İtirafçılığı normalleştiren, hatta teşvik eden bu sözler, asla kabul edilemez.** Halbuki, hiç kimse İmamoğlu için direnmiyordur. **Herkes kendi onuruna, kişiliğine sahip çıkmakta, kendi sorunları için mücadele etmektedir.** Hasta tutsaklar bile, tedavileri veya tahliyeleri karşılığında itirafçılık dayatmasını kabul etmemiştir. Sözde insanlık duygularla bu tür açıklamaların, burjuva siyasette bile yeri yoktur.

Nitekim Özlem Çerçioğlu gibi bir vaka ile karşılaştıklarında **CHP tabanı başta olmak üzere geniş kesimler büyük bir tepki göstermiştir. Kitlelerde itirafçılara, dönklere duyulan öfke, nefret halen çok yüksektir.** Böylece İmamoğlu’nun sözleri boşa düşmüş, yanlışlığı yaşamda görülmüş ve bir daha tekrar edilmemiştir.

Fakat CHP’nin yanlışları sadece İmamoğlu’nun bu açıklamasıyla sınırlı değildir. Özlem Çerçioğlu’nda görüldüğü gibi, bir kişiye 2 dönem milletvekilliği, 4 dönem belediye başkanlığı verilmesi, **hakkında**

onca suçlama varken kendi içlerinde soruşturma açıp gereğini yapmaması, bu konuda tabandan gelen tepkileri dikkate almaması vb. sıralanabilir. Ki Çerçioğlu bu konuda tek örnek değildir.

“CHP bir düzen partisidir, ondan ne beklenebilir ki” denilebilir. Fakat bu durum CHP ile sınırlı değildir. Birçok kitle örgütünün, sendikanın tüzüklerinde “iki dönem şartı” olmasına rağmen, koltuğa oturanlar bir daha kalkmamakta veya “hülle” yoluyla yeniden o koltuğa oturmaktadır. **Nerede olursa olsun “örgüt içi demokrasi”yi, kurallı-tüzüklü yönetimi savunmak ve bu doğrultuda tabanda bilinç oluşturmak gerekir.** Taban baskısı ve denetim mekanizmalarıyla ancak “lider sultanı” yıkılabilir. **Yozlaşmaya, çürümeye, itirafçılığa karşı mücadele açısından da bu elzemdir.**

İtirafçılaştırma, sadece örgütlere darbe vurmakla sınırlı bir politika değildir. **Devrim cephesini ve genel olarak toplumsal muhalefeti moral olarak çökertme, devrimci kalan her şeyi, insanlık onurunu yoketme çabasıdır.** Onun için itirafçılaştırma politikasına karşı her cepheden tavır geliştirmek zordur, yaşamsaldır. İtirafçılığın meşrulaşmasını, yaygınlık kazanmasını önlemenin yolu buradan geçer.

12 Eylül yıllarında komünist ve devrimciler, işkencehanelerde, zindanlarda, mahkemelerde, karşılaştıkları her yerde, her şeyi göze alarak hainlerin üzerine yürümüş, yüzlerine tükürmüş, hesap sorulacağını haykırmıştır. Hainlerin cezasız kalmayacağını sıkıyönetim mahkemelerinde, yayın organlarında isim vererek ilan etmişlerdir. Ayrıca cezaevlerinde her tür faşist yaptırıma karşı direniş örgütlemeleri, tutsak ailelerini bu mücadeleye çekmeleri, itirafçıların işlevsizleşmesinde ve yalnızlaşmasında çok önemli bir rol oynamıştır.

Bugün de aileler, kitle örgütleri, devrimci-demokrat kamuoyu itirafçılaştırma politikasına karşı harekete geçirilmelidir. **Hainleri insan içine çıkamaz hale getirmek gerekir. İtirafçılığın tümünden ortadan kaldırmak mümkün olmasa da işlevsiz kılmak ve geri teptirmek mümkündür.** Tarihsel deneyimler bunu ortaya koymaktadır.

Alman yazar Heinrich Böll’ün söylediği gibi; **“İtirafçılar toplumun yüzkarasıdır. Hiçbir şey toplumu onların kafasındaki pislik kadar kirletemez. Yalan, dalavere ve sansasyon tek besinleridir.”**

Pis canlarını, kişisel çıkarlarını korumak için böyle bir alçaklığı seçen hainler şunu iyi bilmelidir ki; faşizmin ve gericiliğin hakimiyeti sürgit devam etmez. Halk hareketi yeniden yükselir, devrim yeniden doğrulur ve hainler hakettiği cezayı bulurlar.

Kaynak: “Pişmanlık yasaları ve İtirafçılığa karşı mücadele” Yediveren Yayınları

* Bu yazı, Gürsel Tekin’in AKP’nin kayyumu olarak CHP’nin İstanbul İl Başkanlığına atanması ve 5 bin polisle CHP binasına girmesinden önce yazılmıştır. Gürsel Tekin’le birlikte CHP’ye dönük itirafçılaştırma-hainleştirme saldırısı bir üst evreye sıçramıştır.

Yediveren Yayınları İŞÇİ SINIFI BROŞÜRLERİ

Biz işçi sınıfıyız!
Geçimimizi işgücümüzü satarak sağlarız.
Toplumun bütün maddi varlıklarını
biz üretiriz. Bu sömürü düzenini
yerle bir edecek tek güç biziz!

Kapitalist sistem, işgücünü meta haline getirir.
İşçiler, her tür üretim ve geçim aracından
yoksun bırakılmıştır. Üretmek ve geçirmek
için, kapitalistin yanında çalışmaktan
başka çaresi kalmamıştır.

İşçi sınıfının kurtuluşu, kendi eseri olacaktır!
Kendisiyle birlikte tüm sömürülen, ezilen
kesimleri, yani insanlığı kurtaracaktır.
Bunun da tek yolu, kendi davası için
örgütlenmek ve mücadele etmektir!

**İşçi sınıfının en etkili mücadele araçlarından
biri grev. İşçiler bu hakkı elde edebilmek
için yüzyıllar boyu mücadele etmiştir.**
Bugün de işçiler, grev hakkını yine grev
yaparak elde etmekle karşı karşıyadır.

Onların Eylül'leri üzerine

**Bizim
Ekim'lerimiz
Düşecek!**